

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

SIOV
štátny inštitút
odborného
vzdelávania

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

METODICKÝ POSTUP K TVORBE ČÍSELNÍKA JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Verzia:	4.3
Vytvoril:	Kolektív zamestnancov Štátneho inštitútu odborného vzdelávania – národný projekt Systém overovania kvalifikácií v SR 7. 11. 2022
Schválil:	Meno a Priezvisko, dátum, podpis

OBSAH

ÚVOD A CIEĽ	3
1 KÓDOVANIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV	5
2 KÓDOVANIE JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV	9
2.1 Príklad tvorby kódov pre JVV v kvalifikácii barman	11
2.2 Sumarizácia pre kvalifikáciu barman	15
2.3 Príklad tvorby kódov pre JVV v kvalifikácii triedič odpadov	16
2.4 Sumarizácia pre kvalifikáciu triedič odpadov	19
2.5 Príklad tvorby kódov pre JVV v kvalifikácii tréner koní	20
2.6 Sumarizácia pre kvalifikáciu tréner koní	25
2.7 Komparácia kvalifikácie barman a kvalifikácie tréner koní	26
3 POSTUP A KRITÉRIÁ HODNOTENIA JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV NA SKÚŠKE NA OVERENIE KVALIFIKÁCIE	30
3.1 Úvod do problematiky	30
3.2 Čo predchádzalo JVV	30
3.3 Metódy a nástroje hodnotenia JVV	31
3.4 Podmienky na tvorbu JVV	34
3.5 Prenositelné alebo prierezové jednotky	35
3.6 Jednotky vzdelávacích výstupov a BOZP	36
3.7 Hodnotiace kritériá	36
3.8 Hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov	37
ZÁVER	43
ZÁKLADNÉ POJMY	45
ZOZNAM SKRATIEK	47
ZOZNAM TABULIEK	48
ZOZNAM OBRÁZKOV	49
ODPORÚČANÁ A POUŽITÁ LITERATÚRA	50
PRÍLOHA 1: Príklady kódovania JVV pre 24 kvalifikácií z jednotlivých sektorov národného hospodárstva (súbor MS Excel)	50

ÚVOD A CIEĽ

Predkladaný dokument je **metodickým postupom**, návodom pri kódovaní vzdelávacích výstupov a ich zlučovaní do jednotiek vzdelávacích výstupov (ďalej ako JVV). Kódovanie jednotiek vzdelávacích výstupov sa spracuje na základe ďalej uvedených kritérií.

Dôležitou časťou metodiky je tvorba a kódovanie JVV, ale najdôležitejšie je efektívne hodnotenie vytvorených JVV. Vzhľadom na túto skutočnosť sa v metodickom postupe venuje kapitola 3, v ktorej je uvedený postup a kritéria hodnotenia JVV na skúške na overenie kvalifikácie. Zvýšená pozornosť je venovaná oblastiam hodnotenia JVV, ktorá sú navrhované tak, aby hlavný dôraz pri hodnotení JVV zohľadňoval explicitne produkt, službu alebo postup, na základe ktorého JVV bola tvorená. Pri hodnotení JVV musí byť exaktne dodržané, že JVV je časť kvalifikácie a daná kvalifikácia musí byť jednoznačne identifikovateľná.

Európsky systém kreditov v odbornom vzdelávaní a príprave (ďalej ako ECVET) je európsky nástroj na zvýšenie vzájomnej transparentnosti, dôvery a mobility v odbornom vzdelávaní a príprave. Bol vytvorený členskými štátmi EÚ v úzkej spolupráci s Európskou komisiou, Európskym parlamentom a Radou a po prvýkrát zavádza pojem jednotka vzdelávacích výstupov. ECVET podporuje vnútroštátnu a medzinárodnú mobilitu vo formálnom vzdelávaní, ale aj „prenos“ výsledkov neformálneho a informálneho učenia sa. Pri ECVET je charakteristické zameranie na vytvorenie dôveryhodných postupov prenosu vzdelávacích výstupov, ideálne celých súborov zlúčených do jednotiek, pričom jednotky vzdelávacích výstupov vytvárame na základe analýzy vzdelávacích výstupov požadovaných tou-ktorou kvalifikáciou. V európskej definícii vzdelávacích výstupov sa používajú termíny vedomosti, zručnosti a kompetencie a sú prejavom úsilia o nájdenie spoločného menovateľa, zohľadňujúceho rozmanitosť existujúcich prístupov k opisom vzdelávacích výstupov v rôznych krajinách EÚ. Priradenie národných kvalifikácií k úrovniam Európskeho kvalifikačného rámca (ďalej ako EKR) má podporiť hlavne prenosnosť kvalifikácií do zahraničia a napomáha zahraničným zamestnávateľom lepšie sa zorientovať, a to pomocou deskriptorov, ktoré jednoznačne vyjadrujú vzdelávacie výstupy vo forme vedomostí, zručností a kompetencií jedinca.

Jednotky vzdelávacích výstupov sa pri overovaní kvalifikácií považujú za nosný prvok aj pri tvorbe hodnotiacich manuálov pre vybrané kvalifikácie na pilotné overovanie. Budú použité aj v hľadaní súvislostí v kontexte prepojenia kvalifikácií a súvisiacich povolání. Národná sústava kvalifikácií (ďalej ako NSK) nadväzuje na Národnú sústavu povolání (ďalej ako NSP). Kým NSP opisuje nároky trhu práce na jednotlivé pracovné miesta, NSK definuje vedomosti, zručnosti a kompetencie pre každú kvalifikáciu, ktorá je potrebná na výkon určitého povolania.

SK ISCO-08 predstavuje národnú štatistickú klasifikáciu zamestnaní vychádzajúcu z *medzinárodnej klasifikácie ISCO-08*. V nej sú klasifikácie zamestnaní rozdelené do 10 tried podľa kritérií, úloh a činností stanovených *Medzinárodnou organizáciou práce ILO*. Číselník JVV predkladá písanie JVV pomocou kódov a vopred jednoznačne určených a dodržiavaných kritérií, a to ako usporiadanú štvoricu, v ktorej prvé miesto informuje o kvalifikačnej úrovni, druhá pozícia poskytuje informáciu o počte vzdelávacích výstupov (ďalej ako VV) vyjadrených vo forme vedomostí, tretia pozícia vyjadruje počet VV

charakterizujúcich zručnosti a posledná zložka vyjadruje počet VV charakterizujúcich kompetencie. Metodický postup k tvorbe číselníka jednotiek vzdelávacích výstupov poukazuje tiež na prepojenie kvalifikácie a klasifikácie ISCO-08.

V dokumente je priamo ukázaný postup kódovania JVV pre tri vybrané kvalifikácie, ktoré sa uvádzajú v dokumente *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov*, a to sú kvalifikácie *barman*, *triedič odpadov* a *tréner koní*. Metodický postup k tvorbe číselníka JVV obsahuje 2 prílohy (súbory MS Excel). V prílohe č.1 *Príklady kódovania JVV pre 24 kvalifikácií z jednotlivých sektorov národného hospodárstva* sú vytvorené JVV pre konkrétne kvalifikácie (v zmysle príkladov), ktoré sú následne okódované. A tak dokument pre každý sektor národného hospodárstva predkladá pre zvolenú kvalifikáciu konkrétny príklad tvorby JVV a následne ukážku kódovania JVV. Vybrané príklady kvalifikácií v SKKR majú kvalifikačnú úroveň 2 až 6.

Predkladaný Metodický postup k tvorbe číselníka JVV predpokladá, že jeho užívatelia sú oboznámení s hlavnými cieľmi NSK, SKKR a ECVET. Z toho dôvodu sa nevenuje vysvetľovaniu podstaty týchto nástrojov ani ich technickým špecifikáciám. Zameriava sa na to, aby užívatelia číselníka JVV dokázali čo najefektívnejšie kódovať VV a JVV.

1 KÓDOVANIE VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Navrhujeme zahrnúť kvalifikácie a ich kompetencie do príslušných klasifikačných štruktúr pomocou deskriptorov, ktoré jednoznačne vyjadrujú vzdelávacie výstupy vo forme vedomostí, zručností a kompetencií jedinca. Národná sústava kvalifikácií je verejne dostupný register profesijných kvalifikácií a ich kvalifikačných a hodnotiacich štandardov.

Základným prvkom NSK sú vzdelávacie výstupy. Aby bola NSK zrozumiteľným a využiteľným systémom, ktorý má umožňovať porovnateľnosť vzdelávacích výstupov, musia byť tieto výstupy opísané štandardizovaným spôsobom, v čo najjednoduchšej štruktúre a pomocou prvkov, ktoré bude možné pri úpravách a aktualizáciách ľahko zamieňať. Každá kvalifikácia zahrnutá do NSK je opísaná **merateľnými a hodnotiteľnými vzdelávacími výstupmi**. Slovenský kvalifikačný rámec (ďalej ako SKKR) je nástroj, ktorý na základe vopred stanovených kritérií, tzv. deskriptorov, priradzuje určitú úroveň jednotlivým kvalifikáciám z NSK. Hlavnou podmienkou priradovania kvalifikácií musí byť ich opis v jazyku vzdelávacích výstupov. V tejto súvislosti SKKR nerozlišuje medzi kvalifikáciami dosiahnutými formálnym vzdelávaním (akademickým, počiatočným odborným), neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa, ale umožňuje porovnanie úrovni kvalifikácií porovnaním úrovni vzdelávacích výstupov. Národné kvalifikácie a rôzne cesty ich získavania (formálne a neformálne vzdelávanie, informálne učenie sa) sa vďaka nemu stávajú zrozumiteľnejšie, porovnateľnejšie, prehľadnejšie a transparentnejšie. Prostredníctvom tzv. priradovacieho procesu sa SKKR prepojil s EKR a má osem úrovní, rovnako ako EKR.

Pre každú odbornú kvalifikáciu zaradenú do NSK sa vykoná pridelenie:

- kódu odbornej kvalifikácie s prihliadnutím na jej odbornú spôsobilosť a kvalifikačnú úroveň a umožňuje jej zaradenie do NSK;
- kódov jednotlivým kompetenciám podľa zásad klasifikácie kompetencií stanovených v modeli spôsobilosti a umožňujúcich ich zaradenie do centrálnej databázy spôsobilosti;
- ak majú kompetencie charakter vedomostí alebo zručností, stanovenie kvalifikačných úrovni sa vykonáva v súlade s tabuľkou 1, ktorá je určená Európskym kvalifikačným rámcom.

Tabuľka 1 Stanovenie kvalifikačných úrovni

Úroveň	Spôsobilosť
1	Základné všeobecné vedomosti
2	Základné konkrétne vedomosti v odbore
3	Vedomosť faktov, princípov, postupov a všeobecných koncepcií v odbore
4	Konkrétne a teoretické vedomosti v širokom kontexte v odbore
5	Komplexné, špecializované, konkrétne a teoretické vedomosti v odbore
6	Pokročilé vedomosti v odbore zahrnujúce kritické myslenie v teóriách a princípoch

7	Vysoko špecializované vedomosti, z ktorých niektoré sú popredné vedomostí v odbore, ako základ pre originálne myslenie a kritické uvedomovanie si sporných vedomostí v odbore a na rozhraní medzi rôznymi odbormi
8	Vedomosti na najvyššej hranici odboru práce alebo štúdia a na rozhraní medzi odbormi

Zdroj: vlastný návrh

Kvalifikácie v NSK sú porovnávané na základe dvoch merateľných ukazovateľov:

- **Kvalifikačnej úrovne NSK**, ktorá má poukazovať na náročnosť vzdelávania a učenia sa. Jednotlivým kvalifikačným úrovňam sú priradené čiastočné a úplné kvalifikácie. Čím je kvalifikácia na vyššej kvalifikačnej úrovni, tým je zložitejšia a náročnejšia.
- **Stupňa vzdelania**, ktorý má poukazovať na rozmer alebo rozsah kvalifikácie, jej získanie, uznávanie a množstvo pracovných činností, ktoré kvalifikácia obsahuje. Stupeň vzdelania je charakteristický iba pre úplné kvalifikácie získané vo formálnom systéme vzdelávania.

Každá odborná kvalifikácia musí mať svoju vlastnú kvalifikačnú úroveň. Na tento účel sa používa osem kvalifikačných úrovní. Systém centrálne definovaných národných deskriptorov je rozhodujúci pre určenie úrovne kvalifikácie jednotlivých profesijných kompetencií. Deskriptory SKKR reflektujú navýšenie spomenutých charakteristík z najnižšej úrovne (1) smerom k najvyššej úrovni (8):

- **dimenzia vedomostí** sa zvyšuje od faktických, deklaratívnych úrovní až po koncepčnú úroveň, reprezentuje nárast od jednoduchého opakovania faktov až po pochopenie vzťahov medzi prvkami, schopnosť flexibilnej asociácie až po plasticitu vedomostí;
- **dimenzia zručností** berie do úvahy jednoduchú imitáciu činností pri najnižších úrovniach, mechanický výkon a adaptáciu na konkrétne situácie; najvyššie úrovne SKKR reprezentujú individuálny prístup a kreatívne činnosti;
- **dimenzia kompetencií** predstavuje prijímanie impulzov, pasívnej reakcie až po tvorbu vlastnej hodnotovej schémy a účasť na vytváraní hodnotového systému iných.

Úroveň kvalifikácie vyjadruje hierarchickú pozíciu danej kvalifikácie v systéme vzdelávania a súčasne mieru náročnosti jej nadobudnutia. Vymedzenie úrovne kvalifikácie je súčasne dôležité pre postupnosť vo vzdelávacom systéme, získanie kvalifikácie nižšej úrovne umožňuje prístup k vzdelaniu nasledujúcej vyššej úrovne. Klasifikačný rámec tvorí logicky usporiadaný a vzájomne previazaný systém. Jednotlivé kategórie a subkategórie je potrebné chápať v súvislostiach. Tieto súvislosti vyplývajú z väzieb **horizontálnych** – v rámci jednotlivých kvalifikačných úrovní a tiež **vertikálnych** – medzi úrovňami navzájom. V rámci každej kvalifikačnej úrovne sú vymedzené nároky na vedomosti, na používanie týchto vedomostí vzhľadom na kontext, teda zručnosti. Medzi kvalifikačnými úrovňami platí, že nadväzujúca úroveň stavia na vedomostiach a zručnostiach predchádzajúcej kvalifikačnej úrovne.

Priradenie úrovni SKKR

Zaradenie kvalifikácií na úrovne SKKR má za cieľ okrem iného zdôrazniť princíp „váženia“ kvalifikácií a pri návrhu sa vychádza z analýzy príkladov dobrej praxe rôznych krajín EÚ. Základnou úlohou

kvalifikačného rámca je **klasifikácia kvalifikácií** na základe určitých kritérií – deskriptorov, ako všeobecných opisov vzdelávacích výstupov hierarchizovaných na základe ich náročnosti.

Klasifikácia schopností

Klasifikácia schopností je triedenie a kódovanie schopností z hľadiska typu a obsahu ich vedomostnej dimenzie. Klasifikácia a jasne daná hierarchia schopností umožňuje spravovanie a aktualizáciu kompetenčného modelu a využívanie a rozvoj schopností, napr. párovanie, príbuznosť, klastrovanie jednotlivých kompetencií. Klasifikácia sa obyčajne udáva kódom, ktorého znaky udávajú hladinu klasifikácie. Hladina vyjadruje stupeň hierarchie kompetenčného modelu.

Slovenský kvalifikačný rámec prijal pre svoje deskriptory rozčlenenie v súlade s koncipovaním EKR. Analýza kvalifikácie sa uskutočňuje podľa deskriptorov a priradujú sa jednotlivé úrovne SKKR.

V NSK sa každá kvalifikácia opisuje vo vzťahu **k vedomostiam** nasledovne:

- všeobecné (teoretické, faktické),
- odborné (teoretické, faktické).

V NSK sa každá kvalifikácia opisuje vo vzťahu **k zručnostiam** nasledovne:

- kognitívne zručnosti,
- praktické zručnosti.

V NSK sa každá kvalifikácia opisuje vo vzťahu **ku kompetenciám** nasledovne:

- zodpovednosť,
- samostatnosť,
- sociálne kompetencie.

Pre potreby porovnávania generických deskriptorov so vzdelávacími výstupmi kvalifikačného štandardu boli jednotlivé deskriptory označené špecifickým **alfanumerickým kódom** nasledovne:

- prvá číslica vyjadruje úroveň SKKR, vzhľadom na skutočnosť, že máme 8 úrovní, tak to môže byť číslo od 1 až po 8;
- prvé písmeno vyjadruje jednu z troch kategórií: **v** – vedomosti, **z** – zručnosti, **k** – kompetencie;
- druhé písmeno vyjadruje subkategóriu, pre vedomosti to je: **v** – všeobecné, **o** – odborné, pre zručnosti sú to: **k** – kognitívne, **p** – praktické a pre kompetencie je to: **s** – samostatnosť, **z** – zodpovednosť, **c** – sociálne kompetencie;
- posledná číslica vyjadruje poradie deskriptora v rámci danej subkategórie.

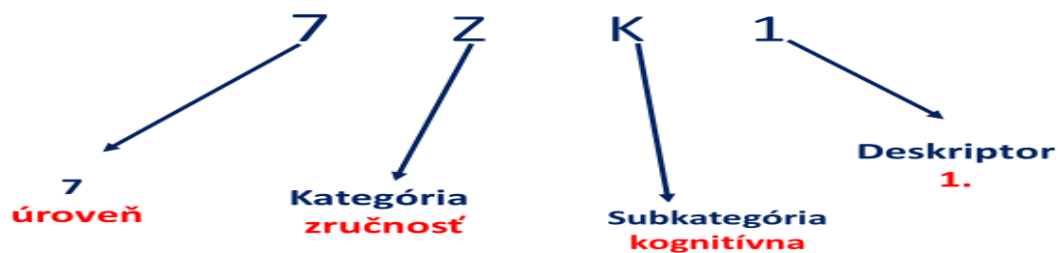
Príklad

Nasledovný deskriptor – vzdelávací výstup – vyjadruje, čo jednotlivec vie:

Navrhovať hodnotenie riešenia metodických, odborných, umeleckých, praktických alebo vedeckých problémov z viacerých oblastí odboru alebo praxe. Jeho alfanumerický kód by bol – **7zk1**.

- prvá číslica vyjadruje úroveň a z Bloomovej taxonómie vieme, že hodnotenie je priradené **k siedmej úrovni** a teda prvá číslica bude **7**,
- ak je hodnotenie spojené aj so slovesom navrhovať, tak to nie je vedomosť, ale **zručnosť**, a teda písmeno označenia je **z**,

- zručnosť má dve subkategórie: kognitívna zručnosť alebo praktická zručnosť, vidíme, že v tomto prípade deskriptor neopisuje praktickú zručnosť, ale **kognitívnu**, a teda označenie bude **k**,
- posledná číslica **1** vyjadruje, že deskriptor je uvedený ako prvý v poradí v danej subkategórii.

Obrázok 1 Znáozornenie VV pomocou kódov
Zdroj: vlastný návrh

2 KÓDOVANIE JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV

Opis tvorby **jednotiek vzdelávacích výstupov** sa pôvodne prepájal s Európskym systémom kreditov v odbornom vzdelávaní, pričom jednotky vzdelávacích výstupov boli základným prvkom pri realizácii mobility podľa princípov ECVET. V súčasnosti sa jednotky vzdelávacích výstupov považujú za konkrétnu súčasť kvalifikácie, pričom kvalifikácia v zásade obsahuje viaceré jednotky, resp. je tvorená celým súborom jednotiek. Za najlepší spôsob prenosu VV sa v súčasnosti považuje ich spojenie do jednotiek. Jednotky vzdelávacích výstupov sa viažu na obsah a štruktúru kvalifikácie. Jednotky vzdelávacích výstupov sú dôležitým nástrojom overovania konkrétnej kvalifikácie, a to tak z hľadiska transparentnosti, ako aj z hľadiska nastavenia praktickosti overovania vzdelávacích výstupov.

Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov podrobne identifikuje a charakterizuje súčasti a etapy procesu overovania kvalifikácií, v ktorých sa tiež podrobne opisuje **príprava overovania kvalifikácií** v nasledovných bodoch:

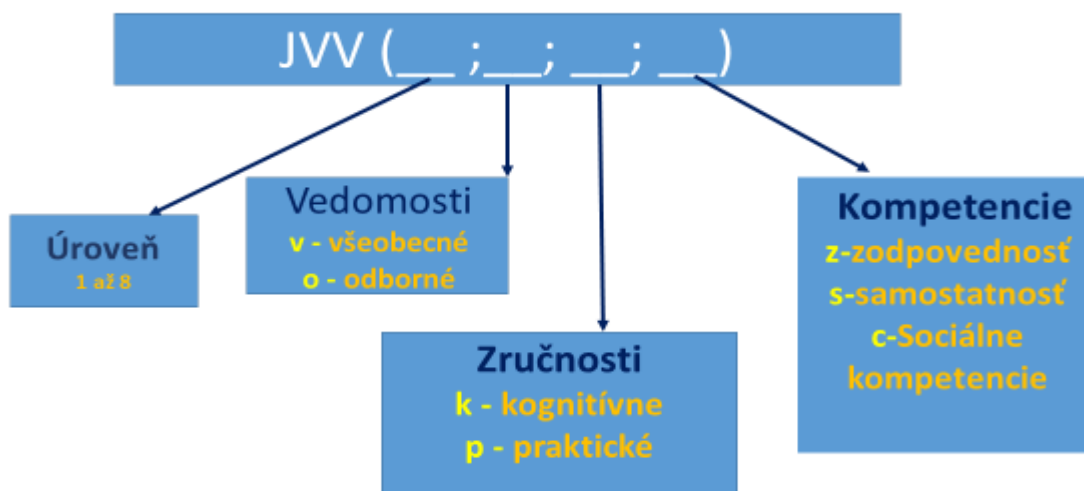
- vypracovanie postupu pre záujemcov o overenie kvalifikácie,
- **v rámci hodnotiacich manuálov** rozpracovanie hodnotiacich štandardov s podrobným opisom spôsobu overovania vzdelávacích výstupov, a to na úrovni **jednotiek vzdelávacích výstupov**,
- zakotvenie jednotiek vzdelávacích výstupov do hodnotiacich manuálov kvalifikácií,
- opísanie procesov na realizáciu skúšky,
- tvorba normatívov pre materiálne a technické zabezpečenie skúšky,
- kritériá a normatívy pre skúšobnú komisiu a jej členov, administrácia priebehu a výsledku skúšky.

Kľúčové je **zostavenie a opísanie postupu na tvorbu hodnotiacich manuálov** v podobe príručky, ktorá sa stane nosným metodickým dokumentom na zostavovanie hodnotiacich manuálov konkrétnych kvalifikácií (alebo skupiny kvalifikácií). V *Príručke na tvorbu hodnotiacich manuálov* sa prihliada na spresnenie a zrealizovanie overovania kvalifikácií za pomoci jednotiek vzdelávacích výstupov. Tie budú následne zakotvené v jednotlivých hodnotiacich manuáloch. Predchádza tomu opísanie postupu ich premietnutia do hodnotiacich manuálov, ktorý rozpracúva *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov* za pomoci príkladov vybraných kariet kvalifikácií: barman, triedič odpadov, tréner koní. Na týchto troch kvalifikáciách je v tomto dokumente rozpracovaný metodický postup kódovania JVV. Tak ako *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov*, aj dokument *Metodický postup k tvorbe číselníka JVV* sú určené sektorovým expertom, ktorí vypracujú konkrétne hodnotiace manuály, resp. hodnotiaci manuál danej kvalifikácie (prípade skupiny kvalifikácií).

V národnom projekte Systém overovania kvalifikácií v SR (ďalej ako NP SOK) je **jednotka vzdelávacích výstupov** definovaná ako:

- zložka, ktorá **sa viaže na obsah a štruktúru kvalifikácie**,
- zložka kvalifikácie, ak je to možné, **pozostávajúca z komplexného súboru vedomostí, zručností a kompetencií**, ktoré je možné posúdiť (hodnotiť) a uznať,

- **zoskupenie vzdelávacích výstupov** na základe určitého **prístupu**, napr. podľa oblastí spôsobilostí, činností (procesov), produktov alebo služieb,
- VV vyjadrujú vedomosti alebo zručnosti alebo kompetencie jednotlivca.

Obrázok 2 Jednotka vzdelávacích výstupov a klasifikácia jej zložiek
Zdroj: vlastný návrh

JVV obsahuje **4 položky**, ktoré sú od seba oddeľované bodkočiarkou (;) a kde **1. položka** nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni, ktorá je definovaná v SKKR. **Druhá položka** informuje o počte VV na úrovni vedomostí a môže sa skladať z dvoch častí, pretože vedomosti môžu byť všeobecné alebo odborné.

Nasleduje bodkočiarka (;), ktorá oddeľuje položky, a v **3. položke** opäť môžu byť 2 časti – počet VV kognitívnych zručností alebo počet VV praktických zručností. Posledná **4. položka** sa môže skladať z troch častí, vzhľadom na skutočnosť, že VV identifikujú zodpovednosť, samostatnosť a sociálne kompetencie jednotlivca. JVV v extrémnych prípadoch môže vyzeráť napríklad takto: JVV(2;1vv;2vo;3sk) a vyjadruje minimálny počet častí v jednotlivých položkách, alebo takto: JVV(7;1vv,1vo;2zk,2zp;3kz,3ks,3kc), kde každá položka obsahuje maximálny počet častí, teda 2 časti vo vedomostiach - všeobecné a odborné, 2 časti v zručnostiach - kognitívne a praktické a na tri časti sú rozdelené kompetencie – zodpovednosť, samostatnosť a sociálne kompetencie. Tento symbolický zápis v podobe usporiadanej štvorice nie je nevyhnutné používať, považujeme ho za skrátenú formu, ale zmysluplne čitateľnú tak, ako je to ďalej popísané a ukázané v dokumente. Prílohu č. 1 tohto dokumentu tvorí excelovská tabuľka – *Príklady kódovania JVV pre 24 kvalifikácií z rôznych sektorov národného hospodárstva*, ktorá obsahuje zápis JVV pomocou VV ako aj pomocou kódov uvedených v tabuľke. Výberu jednotlivých kvalifikácií nepredchádzala žiadna analýza, kvalifikácie boli vyberané náhodne, ale tak, aby vo výbere boli obsiahnuté úrovne SKKR od 2 až do 6. Používateľ si môže vybrať formu, ktorú považuje za vhodnejšiu.

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

2.1 Príklad tvorby kódov pre JVV v kvalifikácii barman

Všetky vzdelávacie výstupy, ktoré obsahuje HŠ pre kvalifikáciu **barman** sme podľa kritérií na tvorbu JVV rozdelili do JVV, a tak sme dospeli k tomu, že kvalifikáciu **barman** tvoria tri JVV, ktoré sme si nazvali: **Príprava miešaných nápojov, Starostlivosť o prevádzku a Obsluhovanie zákazníka.**

Tabuľka 2 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu barman
s názvom Príprava miešaných nápojov

Názov jednotky	Príprava miešaných nápojov		
Názov a kód kvalifikácie	Barman 5132000		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Charakterizovať používané potraviny a nápoje pri príprave nápojov. Opísať hygienické zásady pri práci s potravinami. Vysvetliť technologické postupy pri príprave miešaných nápojov. Definovať rozdelenie miešaných nápojov a charakterizovať jednotlivé skupiny miešaných nápojov. Opísať strojové a technické vybavenie a zariadenie prevádzky.	Pripravovať miešané nápoje. Zostavovať receptúry na prípravu rôznych nápojov. Vytvárať originálne dekorácie miešaných nápojov. Obsluhovať barové zariadenia.	Preukázať zodpovednosť za kvalitu svojej práce. Preukázať zodpovednosť za bezpečnosť, zdravie a hygienu pri práci.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 3 Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií
pre 1. JVV Príprava miešaných nápojov kvalifikácie barman

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	v		z		k		
	5		4		2		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Zodpovednosť	Samostatnosť	Sociálne kompetencie
Barman	-	5	-	4	2	-	-

JVV₁(3;5vo;4zp;2kz) – čo znamená, že táto JVV na 3. úrovni obsahuje 5 VV vyjadrujúcich odborné vedomosti jednotlivca, 4 VV interpretujúce jeho praktické zručnosti a 2 VV identifikujúce jeho

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

zodpovednosť. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Druhá súradnica informuje o kategórii vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jednotlivca a tiež či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Posledné miesto vyjadruje, v akom počte sú v JVV zastúpené deskriptory z kategórie kompetencií a subkategórie tejto kategórie.

Tabuľka 4 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu barman
s názvom Starostlivosť o prevádzku

Názov jednotky	Starostlivosť o prevádzku		
Názov a kód kvalifikácie	Barman 5132000		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Definovať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Definovať základné pravidlá skladovania tovarov, surovín a nápojov. Popísať zásady organizácie prevádzky.	Čistiť strojové zariadenia a iné vybavenie baru.	Vykonávať samostatne jednotlivé pracovné úkony.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 5 Vyjadrenie vzdelávacích výstupom počtom a ich triedenie do kategórií
a subkategórií pre 2. JVV Starostlivosť o prevádzku kvalifikácie barman

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie		
	v		z		k		
	3		1		1		
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Zodpovednosť	Samostatnosť	Sociálne kompetencie
Barman	1	2	-	1	-	1	-

JVV₂(3;1vv,2vo;1zp;1ks) – čo znamená, že táto JVV na 3. úrovni obsahuje 3 VV vyjadrujúce 1 všeobecnú vedomosť a 2 odborné vedomosti jednotlivca, 1 VV interpretujúci jeho praktické zručnosti a 1 VV identifikujúci jeho samostatnosť. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu barman sú VV vyjadrené deskriptormi na tretej úrovni. Druhá súradnica informuje o kategórii

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Posledné miesto vyjadruje, v akom počte sú v JVV zastúpené deskriptory z kategórie kompetencií a subkategórie tejto kategórie.

Tabuľka 6 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu barman s názvom Obsluhovanie zákazníka

Názov jednotky	Obsluhovanie zákazníka		
Názov a kód kvalifikácie	Barman 5132000		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Opísať zásady spoločenskej komunikácie. Opísať základné pravidlá stolovania a s tým súvisiace práce. Opísať základy someliérstva a druhy vín. Opísať postupy pri reklamáciách. Opísať prácu s registračnou pokladňou a vykonávanie dennej a mesačnej závierky.	Obsluhovať zákazníkov podľa prania hostí. Komunikovať so zákazníkom v cudzom jazyku. Odporúčať zákazníkovi nápoje pri výbere z nápojového lístka. Obsluhovať registračnú pokladňu a gastronomické programy. Dodržiavať zásady BOZP, PO a HACCP.	Preukázať komunikatívnosť. Preukázať schopnosť kultivovaného slovného prejavu.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 7 Vyjadrenie vzdelávacích výstupom počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 3. JVV Obsluhovanie zákazníka kvalifikácie barman

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	v		z		k
	5	5	5	5	2
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z – s – c
Barman	1	4	1	4	0 – 0 – 2

JVV₃(3;1vv,4vo;1zk,4zp;2kc) – čo znamená, že táto JVV na 3. úrovni obsahuje 5 VV vyjadrujúcich 4 odborné vedomosti a jednu všeobecnú vedomosť jedinca, 5 VV interpretujúcich zručnosti jedinca, z ktorých sú 4 praktické a jedna kognitívna, a dva VV identifikujúce sociálne kompetencie jedinca. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu barman sú VV vyjadrené deskriptormi na 3. úrovni. Druhá súradnica informuje o kategórii vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. V našom prípade VV sú všeobecné aj odborné a z toho dôvodu druhá súradnica sa skladá z dvoch zložiek: 1vv a 4vo, čo znamená, že jeden VV opisuje všeobecnú vedomosť barmana a 4 VV nesú informácie o odbornej vedomosti barmana. Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Táto súradnica je tiež dvojzložková, pretože z piatich VV vyjadrujúcich zručnosti barmana v JVV Obsluha zákazníka nesie jeden deskriptor informáciu o kognitívnej zručnosti – 1zk a 4 o praktickej zručnosti, teda 4zk. Posledné miesto vyjadruje, v akom počte sú v JVV zastúpené deskriptory z kategórie kompetencií a subkategórie tejto kategórie, teda: 2kc, čo vyjadruje, že táto JVV obsahuje dva VV vyjadrujúce sociálne kompetencia jedinca.

Medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní ISCO-08 – má 4-stupňovú hierarchickú štruktúru, na základe ktorej je možné všetky pracovné miesta agregovať do 433 podskupín, 127 skupín, 40 tried a 10 hlavných tried. Každá kategória klasifikácie je vymedzená charakteristickými pracovnými úlohami, ktoré zahŕňa. SK ISCO-08 predstavuje národnú štatistickú klasifikáciu zamestnaní vychádzajúcu z medzinárodnej klasifikácie ISCO-08.

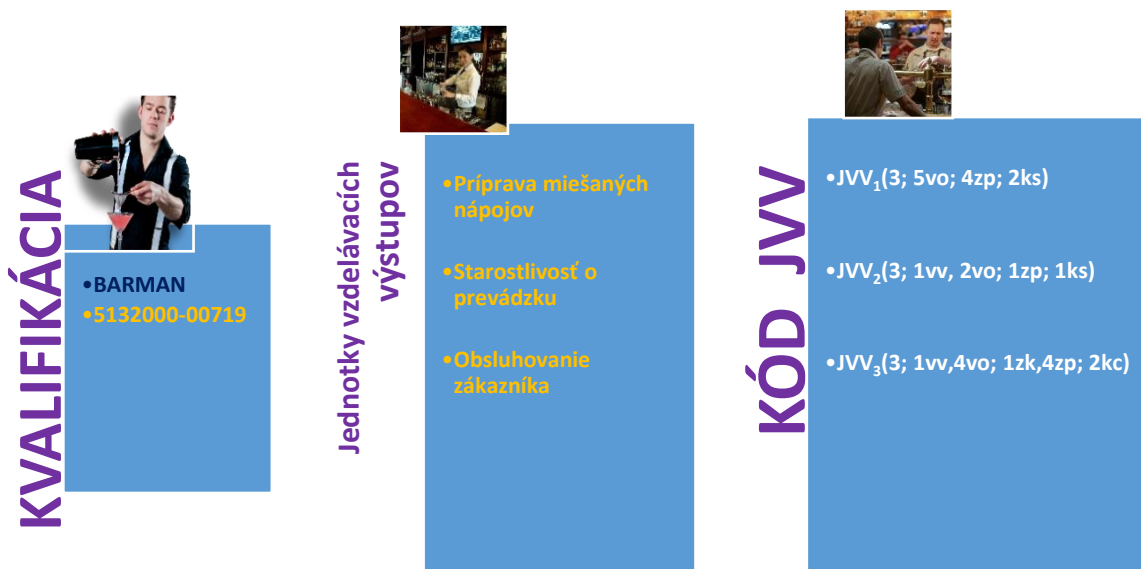
Hierarchia kvalifikácie barman v SK ISCO - 08

5 Pracovníci v službách a obchode – sú všetci označovaní číslom 5,

51 Pracovníci v osobných službách – sú označovaní číslom 1, ktorá sa pridáva k 5,

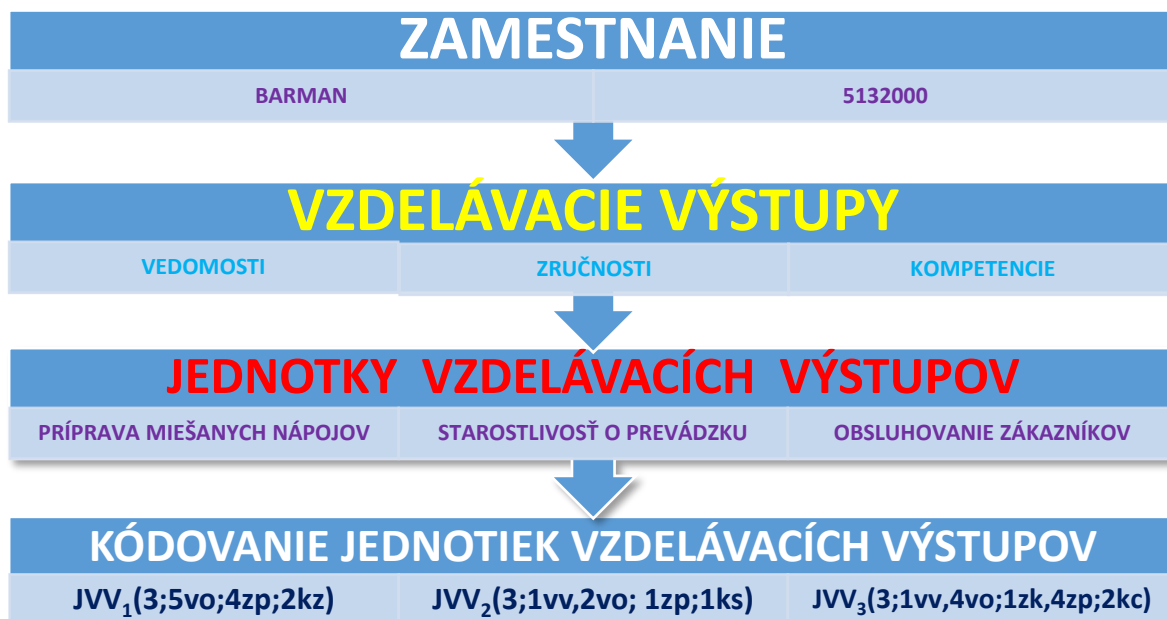
513 Čašníci a barmani – sú označovaní číslom 3, ktorá sa pridáva k predchádzajúcemu dvojčíslu,

5132 Barmani

Obrázok 3 Znáozornenie kvalifikácie barman v ISCO a pomocou JVV

Zdroj: vlastný návrh

Obrázok 4 Znáznorenie vzťahu ISCO zamestnania barman a kódov JVV pre kvalifikáciu barman
Zdroj: vlastný návrh

2.2 Sumarizácia pre kvalifikáciu barman

Tabuľka 8 Prehľad štruktúry a počtu vedomostí, zručností a kompetencií pre kvalifikáciu barman (celkom)

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	13		10		5
	Všeobecné	Odborné	Kognitívne	Praktické	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie
Barman	2	11	1	9	2 – 1 – 2

Ako môžeme tento zápis v tvare kódov čítať?

5132000 ⇒ [JVV₁(3;5vo;4zp;2kz), JVV₂(3;1vv,2vo;1zp;1ks), JVV₃(3;1vv,4vo;1zk,4zp;2kc)]

Kvalifikácia **barman**, ktorá je v medzinárodnej štandardnej klasifikácii zamestnaní ISCO-08 evidovaná kódom **5132000** obsahuje v HŠ celkom 28 vzdelávacích výstupov, ktorých výsledná úroveň SKKR kvalifikácie barman je 3 a vyjadrujú niekoľko tematicky ucelených spôsobilostí, opisujúcich jeden proces pomocou príslušných všeobecných a odborných vedomostí, kognitívnych a praktických zručností a pomocou VV identifikujúcich zodpovednosť, samostatnosť a sociálne kompetencie barmana. Všetky tieto VV sú základom pre vytvorenie **troch JVV danej kvalifikácie** a sú aj v legislatívnom súlade vzhľadom na príbuzné povolania barmana. Jednotky sú označené **JVV₁**, **JVV₂** a **JVV₃**. Na vykonávanie kvalifikácie barman, tak ako je uvedené v tabuľke 8, potrebuje jedinec hlavne **odborné vedomosti**, ktoré reprezentuje 11 VV, **praktické zručnosti** vyjadruje 9 VV, **všeobecné vedomosti**, byť **zodpovedným** a mať **sociálne kompetencie** sú interpretované po dvoch VV.

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

Pristupovať k vykonávaniu pracovných činností **samostatne** a mať **kognitívne zručnosti** sú v kvalifikácii barman vyjadrené jedným VV. Vzdelávacie výstupy sú v SKKR na 3. kvalifikačnej úrovni, čo zodpovedá aj tretej úrovni EKR a vyjadruje vedomosti faktov, princípov, postupov a všeobecných koncepcií v odbore barman.

2.3 Príklad tvorby kódov pre JVV v kvalifikácii triedič odpadov

Pri tvorbe JVV sa vychádza z už stanovených vzdelávacích výstupov v štruktúre vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré sú uvedené v HŠ a nachádzajú sa v databáze NSK. Pre kvalifikáciu **triedič odpadov** je 11 VV zoskupených do vedomostí, zručností a kompetencií tak, ako je uvedené v Tabuľke 13. Všetky vzdelávacie výstupy, ktoré obsahuje HŠ pre kvalifikáciu **triedič odpadov** sme podľa kritérií na tvorbu JVV rozdelili do JVV, a tak sme dostali, že kvalifikáciu **triedič odpadov** tvoria dve JVV, ktoré sme nazvali: **Triedenie odpadu** a **Obsluhovanie triediacich zariadení**.

Tabuľka 9 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu triedič odpadov s názvom **Triedenie odpadu**

Názov jednotky	Triedenie odpadu		
Názov a kód kvalifikácie	Triedič odpadov 9612001		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 2		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Definovať základné ustanovenia právnych predpisov o odpadoch. Definovať druhy odpadov. Definovať spôsoby triedenia odpadu.	Vytriediť odpad podľa druhov odpadu.	Uplatňovať prvky environmentálnej gramotnosti pri vykonávaní činností.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 10 Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 1. JVV **Triedenie odpadu** kvalifikácie triedič odpadov

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	v		z		K
	3		1		1
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z - s - c
Triedič Odpadu	1	2	0	1	1 – 0 – 0

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

JVV₁(2;1vv,2vo;1zp;1kz) – čo znamená, že táto 1. JVV na 2. kvalifikačnej úrovni pre kvalifikáciu triedič odpadov obsahuje 3 VV vyjadrujúce 2 odborné vedomosti a jednu všeobecnú vedomosť jedinca, 1 VV interpretujúci praktickú zručnosť jedinca a jeden VV identifikujúci kompetencie jedinca a táto kompetencia vyjadruje samostatnosť jedinca pri vykonávaní činnosti. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde v prvej súradnici nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu Triedič odpadov sú VV vyjadrené deskriptormi na druhej úrovni. Druhá súradnica informuje o kategórii vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. V našom prípade VV sú všeobecné aj odborné a z toho dôvodu druhá súradnica sa skladá z dvoch zložiek: 1vv a 2vo. Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Táto súradnica v tomto prípade obsahuje jednu položku, pretože máme VV vyjadrujúci zručnosť Triediča odpadov v JVV s názvom Triedenie odpadu a je to praktická zručnosť, ktorú označíme kódom 1zp. Posledné miesto vyjadruje, v akom počte sú v JVV zastúpené deskriptory z kategórie kompetencií a subkategórie tejto kategórie, teda: 1kz, čo vyjadruje, že táto JVV obsahuje 1 VV vyjadrujúci kompetenciu – zodpovednosť jedinca.

Tabuľka 11 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu triedič odpadov s názvom Obsluhovanie triediacich zariadení

Názov jednotky	Obsluhovanie triediacich zariadení		
Názov a kód kvalifikácie	Triedič odpadov 9612001		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 2		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Definovať zásady BOZP a PO.	Manipulovať so zariadeniami na triedenie odpadu. Obsluhovať triediaci pás. Vykonávať základnú údržbu zariadení.	Preukázať fyzickú zdatnosť pri vykonávaní činností. Preukázať manuálnu zručnosť pri vykonávaní činností.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 12 Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 2. JVV Obsluhovanie triediacich zariadení kvalifikácie triedič odpadov

Kvalifikácia	Vedomosti V	Zručnosti Z	Kompetencie K
	1	3	2

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z - s - c
Triedič Odpadu	1	0	0	3	1 – 1 – 0

JVV₂(2;1vv;3zp;1kz,1ks) - čo znamená, že táto 2. JVV na 2. kvalifikačnej úrovni pre kvalifikáciu triedič odpadov obsahuje celkom 6 VV, z ktorých jeden VV vyjadruje vedomosti, tri zručnosti a dva kompetencie triediča odpadov. Vedomosť jedinca je všeobecná a je označená 1vv, tri VV interpretujú praktickú zručnosť triediča odpadov a dva VV identifikujú kompetencie jedinca vyjadrujú zodpovednosť a samostatnosť pri vykonávaní svojej práce. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu triedič odpadov sú VV vyjadrené deskriptormi na druhej úrovni. Druhá položka informuje o kategórii vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. V našom prípade VV je len všeobecného charakteru.

Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Táto súradnica v našom prípade obsahuje dve položky, pretože máme jeden VV vyjadrujúci kompetenčnú zručnosť a jeden VV nesie informáciu, že jedinec vykonáva pracovné činnosti samostatne. Triedič odpadov v JVV s názvom Obsluhovanie triediacich zariadení pri vykonávaní praktických činností vo svojom povolání potrebuje odborné vedomosti, praktické zručnosti a vykonávať túto činnosť samostatne a zodpovedne.

Hierarchia kvalifikácie triedič odpadov v SK ISCO-08

9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci – sú všetci označovaní číslicou 9,

96 Pracovníci pri likvidácii odpadu a ostatní nekvalifikovaní pracovníci – sú označovaní číslicou 6, ktorá sa pridáva k číslici 9,

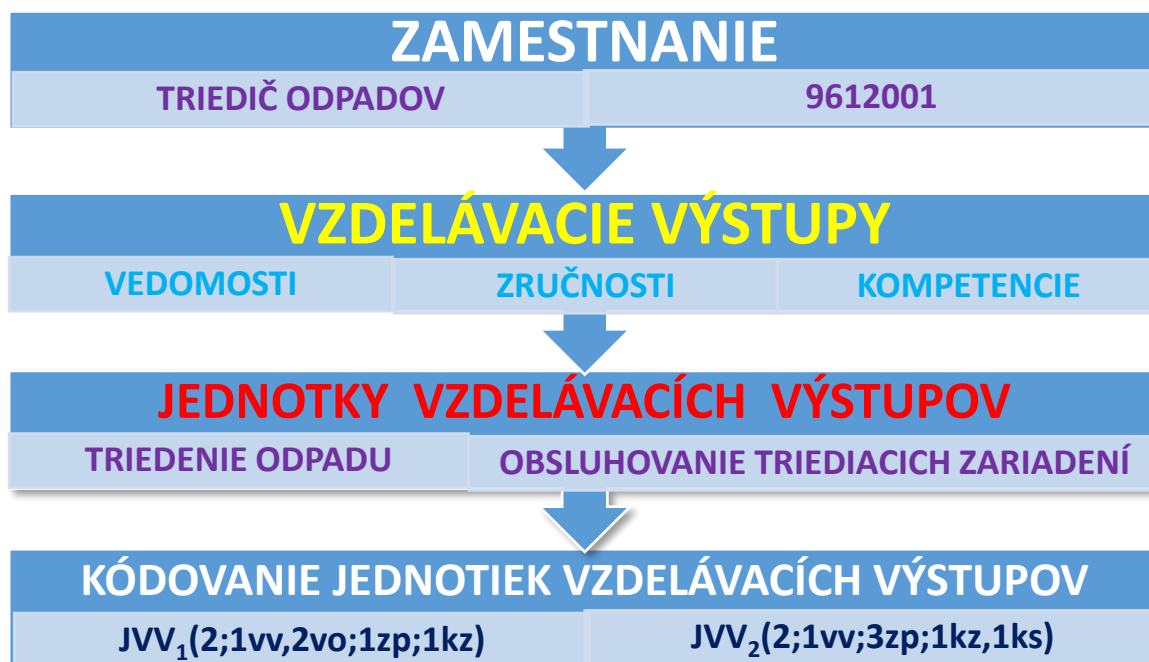
961 - Pracovníci pri likvidácii odpadu sú označovaní číslicou 1, ktorá sa pridáva k predchádzajúcemu dvojčíslu,

9612 - Triediči a likvidátori odpadov sú označení číslicou 2, ktorá sa pridáva k predchádzajúcemu trojčíslu,

9612001 - Triedič odpadov

Obrázok 5 Znázornenie kvalifikácie triedič odpadov v ISCO a pomocou JVV
Zdroj: vlastný návrh

Obrázok 6 Znázornenie vzťahu ISCO zamestnania triedič odpadov a kódov JVV
pre kvalifikáciu triedič odpadov
Zdroj: vlastný návrh

2.4 Sumarizácia pre kvalifikáciu triedič odpadov

Triedič odpadov potrebuje disponovať schopnosťami, ktoré mu zabezpečia dotriedenie odpadov z triedeného zberu komunálneho odpadu na triediacej linke pred jeho konečným zhodnotením. Jedinec dokáže bez problémov riešiť bežné problémy v práci s využitím vlastnej fyzickej sily. Po primeranom

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

zaškolení a pri pravidelnom tréningu nadobudne prax samostatne manuálne vykonávať opakujúce sa úlohy použitím bežných postupov a nástrojov.

Tabuľka 13 Prehľad štruktúry a počtu vedomostí, zručností a kompetencií pre kvalifikáciu triedič odpadov (celkom)

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	V		z		k
	4		4		3
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z - s - c
Triedič Odpadov	2	2	0	4	2 – 1 – 0

Ako môžeme tento zápis v tvare kódov čítať?

9612001 ⇒ [JVV₁(2; 1vv,2vo;1zp;1kz), JJV₂(2;1vv;3zp;1kz,1ks)]

Kvalifikácia **triedič odpadov**, ktorá je v medzinárodnej štandardnej klasifikácii zamestnaní ISCO-08 evidovaná kódom **9612001** obsahuje v HŠ celkom 11 vzdelávacích výstupov, ktoré sú v SKKR na druhej úrovni a ktoré vyjadrujú niekoľko tematicky ucelených spôsobilostí, opisujúcich jeden proces pomocou príslušných všeobecných a odborných vedomostí, praktických zručností a pomocou VV identifikujúcich zodpovednosť a samostatnosť triediča odpadov. Všetky tieto VV sú základom pre vytvorenie **dvoch JJV danej kvalifikácie** a sú aj v legislatívnom súlade vzhľadom na príbuzné povolania triedič odpadov. Jednotky sú označené **JVV₁** a **JVV₂**. Na vykonávanie kvalifikácie triedič odpadov, tak ako je uvedené v tabuľke 13, potrebuje jedinec hlavne **praktické zručnosti**, ktoré reprezentujú 4 VV, **všeobecné vedomosti** pre kvalifikáciu triedič odpadov vyjadrujú 2 VV, **odborné vedomosti** a byť **zodpovedným** sú interpretované po dvoch VV. Prístupovať k vykonávaniu činnosti **samostatne** sa v kvalifikácii triedič odpadov vyžaduje v jednom VV. Kvalifikácia triedič odpadov **nevyžaduje** od jednotlivca **kognitívne zručnosti** ani **sociálne kompetencie**. Vzdelávacie výstupy zodpovedajú druhej kvalifikačnej úrovni v SKKR, čo je adekvátne s ERK a vyjadruje základné konkrétne vedomosti v odbore.

2.5 Príklad tvorby kódov pre JJV v kvalifikácii tréner koní

Pri tvorbe JJV sa vychádza z už stanovených vzdelávacích výstupov v štruktúre vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré sú uvedené v HŠ a nachádzajú sa v databáze NSK. Pre kvalifikáciu **tréner koní** je 22 VV zoskupených do vedomostí, zručností a kompetencií tak, ako je uvedené v Tabuľke 20.

Všetky vzdelávacie výstupy, ktoré obsahuje HŠ pre kvalifikáciu tréner koní sme podľa kritérií na tvorbu JJV rozdelili do JJV a tak sme dostali, že kvalifikáciu tréner koní tvoria tri jednotky vzdelávacích

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

výstupov, ktoré sme nazvali: **Príprava koňa na jazdenie, Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku a Tréningový výcvik.**

Tabuľka 14 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu tréner koní

s názvom **Príprava koňa na jazdenie**

Názov jednotky	Príprava koňa na jazdenie		
Názov a kód kvalifikácie	Tréner koní 5164004		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Definovať zásady BOZP. Definovať teóriu základov jazdy na koni. Definovať pravidlá a základné právne normy súvisiace s jazdectvom. Opísať a vysvetliť mechaniku pohybu koňa. Charakterizovať základy technológie prípravy koňa na jazdenie.	Aplikovať zásady BOZP. Vykonávať základnú starostlivosť o koňa.	Riešiť samostatne vzniknuté problémy.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 15 Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 1. JVV Príprava koňa na jazdenie kvalifikácie tréner koní

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	v		z		k
	5		2		1
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z - s - c
Tréner koní	1	4	1	1	0 – 1 – 0

JVV₁(3;5vo;1zk,1zp;1ks) – čo znamená, že táto 1. JVV na 3 kvalifikačnej úrovni pre kvalifikáciu tréner koní obsahuje celkom 8 VV, z ktorých 4 VV vyjadruje odborné vedomosti jedinca, jeden VV všeobecné vedomosti, 1 VV interpretuje kognitívne a 1 VV praktické zručnosti jedinca. Jeden VV identifikujúci kompetencie jedinca vyjadruje jeho samostatnosť pri vykonávaní činnosti vo svojom zamestnaní. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu tréner koní sú VV vyjadrené

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

deskriptormi na tretej úrovni. Druhá súradnica v JVV informuje o kategórii vedomostí a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. V našom prípade VV sú 4 odborné a jedna všeobecná a teda druhá súradnica sa skladá z dvoch zložiek označených kódmi 1vv a 4vo. . Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Táto súradnica v našom prípade obsahuje dve položky, pretože máme 1 VV vyjadrujúci kognitívnu zručnosť trénera koní v JVV s názvom Príprava koňa na jazdenie a 1 VV vyjadrujúci praktickú zručnosť a sú označené kódmi: 1zk a 1zp. Posledné miesto vyjadruje, v akom počte sú v JVV zastúpené deskriptory z kategórie kompetencií a subkategórie tejto kategórie, teda: 1ks, čo vyjadruje, že táto JVV obsahuje 1 VV vyjadrujúci kompetenciu – samostatnosť jedinca.

Tabuľka 16 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu tréner koní
s názvom Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku

Názov jednotky	Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku		
Názov a kód kvalifikácie	Tréner koní 5164004		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Definovať povinnú evidenciu súvisiacu s tréningom.	Viesť evidenciu v tréningovom výcviku. Plánovať a organizovať tréningový výcvik.	Preukázať samostatnosť v organizovaní a plánovaní práce.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 17 Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 2. JVV Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku kvalifikácie tréner koní

Kvalifikácia	Vedomosti V		Zručnosti z		Kompetencie k
	1		2		1
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z - s - c
Tréner koní	0	1	0	2	0 – 1 – 0

JVV₂(3;1vo;2zp;1ks) – čo znamená, že táto druhá JVV na 2. kvalifikačnej úrovni pre kvalifikáciu tréner koní obsahuje 4 VV vyjadrujúce 1 odbornú vedomosť, 2 VV vyjadrujúce zručnosť kognitívnu a praktickú

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

zručnosť a jeden VV identifikujúci kompetencie jedinca vyjadruje jeho samostatnosť pri vykonávaní činností. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu tréner koní sú VV vyjadrené deskriptormi na druhej úrovni. Druhá súradnica informuje o kategórii vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. V našom prípade sú VV len odborné a z toho dôvodu druhá súradnica sa skladá z jednej zložky: 1vo. Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Táto súradnica obsahuje dve položky, pretože máme 2 VV vyjadrujúce tak praktickú zručnosť ako aj kognitívnu zručnosť trénera koní. V JVV s názvom Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku sú obsiahnuté obe zručnosti – praktická a kognitívna, ktoré označíme kódom 1zp a 1zk. Posledné miesto vyjadruje, v akom počte sú v JVV zastúpené deskriptory z kategórie kompetencií a subkategórie tejto kategórie, teda: 1ks, čo vyjadruje, že táto JVV obsahuje 1 VV vyjadrujúci kompetenciu – samostatnosť jedinca.

Tabuľka 18 Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu tréner koní
s názvom Tréningový výcvik

Názov jednotky	Tréningový výcvik		
Názov a kód kvalifikácie	Tréner koní 5164004		
Úroveň kvalifikácie	Úroveň SKKR 3		
Vzdelávacie výstupy, ktoré jednotka obsahuje	Vedomosti	Zručnosti	Kompetencie
	Definovať odbornú terminológiu vo vzťahu k príprave koní na druh špecializácie a prípravu jazdcov. Opísať anatomické časti tela koňa a jeho vlastnosti. Definovať základnú výstroj jazdca a koňa.	Predviesť osedlanie koňa. Predviesť zapriahnutie koňa. Predviesť jazdu na koni. Aplikovať bezpečný postup prepravy a jazdy v rámci tréningového výcviku. Predviesť použitie základnej mechanizácie pri vedení tréningu.	Uplatňovať dôslednosť v tréningovej činnosti. Preukázať schopnosťou pracovať v tíme.

Zdroj: Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov, upravené

Tabuľka 19 Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 3. JVV Tréningový výcvik kvalifikácie tréner koní

Kvalifikácia	Vedomosti v		Zručnosti z		Kompetencie k
	3		5		2
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne K	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z – s – c
Tréner koní	1	2	1	4	1 – 0 – 1

JVV₃(3;1vv,2vo;1zk,4zp;1kz,1kc) – čo znamená, že táto JVV na 3. úrovni obsahuje celkom 10 VV a z toho 5 VV vyjadrujúcich 2 odborné vedomosti a jednu všeobecnú vedomosť jedinca, 5 VV interpretujúcich zručnosti jedinca, z ktorých sú 4 praktické a jedna kognitívna zručnosť. 2 VV identifikujú kompetencie jedinca, kde 1 VV vypovedá o sociálnych kompetenciách a 1 VV poukazuje na zodpovednosť jedinca pri výkone povolania. Poradie deskriptora/VV v tomto prípade nie je dôležité, nezohráva žiadnu obmedzujúcu úlohu. Kód JVV v budúci bude definovaný pomocou usporiadanej štvorice, kde prvá súradnica nesie informáciu o kvalifikačnej úrovni a môže nadobúdať hodnotu od 1 po 8. Pre kvalifikáciu tréner koní sú VV vyjadrené deskriptormi na 3. úrovni. Druhá súradnica informuje o kategórii vedomosti a vyjadruje počet deskriptorov tejto kategórie a subkategórie. V našom prípade VV sú všeobecné aj odborné a z toho dôvodu sa druhá súradnica skladá z dvoch zložiek: 1vv a 2vo, čo znamená, že jeden VV opisuje všeobecnú vedomosť trénera koní a 2 VV nesú informácie o odborných vedomostiach trénera koní. Tretia pozícia nesie informáciu o počte deskriptorov vyjadrujúcich zručnosti jedinca a či sú to zručnosti kognitívne alebo praktické. Táto súradnica je tiež dvojzložková, pretože z piatich VV vyjadrujúcich zručnosti trénera koní v JVV Tréningový výcvik nesie jeden deskriptor informáciu o kognitívnej zručnosti – 1zk a 4 o praktickej zručnosti, teda 4zk. Posledné miesto vyjadruje, že v JVV sú z kategórie kompetencie zastúpené 2VV, z ktorých VV označený 1kz opisuje zodpovednosť trénera koní a 1 VV vyjadrený kódom 1kc vyjadruje, že tréner koní potrebuje pri výkone zamestnania sociálne kompetencie.

Hierarchia kvalifikácie tréner koní v SK ISCO-08

5 Pracovníci v službách a obchode – sú všetci označovaní číslom 5,

51 Pracovníci v osobných službách – sú označovaní číslom 1, ktorá sa pridáva k číslu 5,

516 Pracovníci v ostatných osobných službách – sú označovaní číslom 6, ktorá sa pridáva k predchádzajúcemu dvojčíslu,

5164 Pracovníci zabezpečujúci starostlivosť o zvieratá – sú označení číslom 4, ktorá sa pridáva k predchádzajúcemu trojčíslu,

5164004 Tréner koní

Obrázok 7 Znázornenie kvalifikácie tréner koní v ISCO a pomocou JVV
Zdroj: vlastný návrh

Obrázok 8 Znázornenie vzťahu ISCO zamestnania tréner koní a kódov JVV pre kvalifikáciu tréner koní
Zdroj: vlastný návrh

2.6 Sumarizácia pre kvalifikáciu tréner koní

Tréner koní sa stará o kone a vykonáva činnosti súvisiace s ich športovou prípravou. Zabezpečuje tréning jazdeckých koní s dôrazom na jednotlivé jazdecké štýly podľa toho, na aký druh jazdeckého športu sa špecializuje. Dohliada na komplexnú športovú prípravu jazdcov.

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

Tabuľka 20 Prehľad štruktúry a počtu vedomostí, zručností a kompetencií
pre kvalifikáciu tréner koní (celkom)

Kvalifikácia	Vedomosti		Zručnosti		Kompetencie
	v		z		k
	9		9		4
	Všeobecné v	Odborné o	Kognitívne k	Praktické p	Zodpovednosť – Samostatnosť – Sociálne kompetencie z – s – c
Tréner koní	1	8	2	7	1 – 2 – 1

Ako môžeme tento zápis v tvare kódov čítať?

5164004 ⇒ [JVV₁(3;5vo;1zk,1zp;1ks), JVV₂(3;1vo;2zp;1ks), JVV₃(3;1vv,2vo;1zk,4zp;1kz,1kc)]

Kvalifikácia **tréner koní**, ktorá je v medzinárodnej štandardnej klasifikácii zamestnaní ISCO-08 evidovaná kódom **5164004** obsahuje v HŠ celkom 22 VV, ktoré sú v SKKR na tretej úrovni a vyjadrujú niekoľko tematicky ucelených spôsobilostí, opisujúcich jeden proces pomocou príslušných všeobecných a odborných vedomostí, kognitívnych a praktických zručností a pomocou VV identifikujúcich zodpovednosť a samostatnosť a sociálne kompetencie trénera koní.

Všetky tieto VV sú základom pre vytvorenie **troch jednotiek vzdelávacích výstupov danej kvalifikácie** a sú aj v legislatívnom súlade vzhľadom na príbuzné povolania trénera koní. Jednotky sú označené **JVV₁**, **JVV₂** a **JVV₃**. Na vykonávanie kvalifikácie tréner koní, tak ako je uvedené v tabuľke 20, potrebuje jedinec hlavne **odborné vedomosti** a **praktické zručnosti**, ktoré reprezentujú spolu 15 VV, **všeobecné vedomosti** pre kvalifikáciu tréner koní vyjadruje 1 VV, ale vedomosti na **odbornej úrovni** sú vyjadrené 8 VV. **Kognitívne zručnosti** a rovnako aj samostatnosť trénera koní interpretujú 2 VV a byť **zodpovedným** a mať sociálne kompetencie sú reprezentované po 1 VV. Vzdelávacie výstupy zodpovedajú tretej kvalifikačnej úrovni v SKKR, čo je adekvátne s EKR, a vyjadrujú vedomosť faktov, princípov, postupov a všeobecných koncepcií v obore.

2.7 Komparácia kvalifikácie barman a kvalifikácie tréner koní

Kvalifikačné úrovne založené na výsledkoch vzdelávania sa môžu použiť ako referenčná hodnota, miera alebo benchmark, čo pomôže konzistentnosti medzi inštitúciami a vzdelávacími programami. Môžeme si položiť otázku, či kvalifikácie poskytované rôznymi školami sú alebo nie sú stanovené na rovnakej úrovni. Deskriptory ilustrujú, aký má VV progres, komplexnosť a je vyjadrený interakciou medzi aktívnymi slovesami a špecifikáciou predmetu a kontextu.

ESCO je viacjazyčná európska klasifikácia zručností, kompetencií, kvalifikácií a povolání a je súčasťou stratégie Európa 2020. V klasifikácii ESCO sa identifikujú a kategorizujú zručnosti, kompetencie, kvalifikácie a povolania dôležité pre trh práce EÚ. Z dôvodu rozdielov medzi systémami vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch EÚ je však pre zamestnávateľov zložité posúdiť vedomosti a zručnosti ľudí s kvalifikáciou z inej krajiny, ako je ich vlastná a práve cezhraničná mobilita môže

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

významne prispieť k tomu, aby trhy práce dobre fungovali a otvárali sa životné príležitosti pre pracujúcich. Európsky kvalifikačný rámec pre celoživotné vzdelávanie a národné kvalifikačné rámce boli vytvorené s cieľom zjednodušiť chápanie a porovnávanie toho, čo sa jedinci skutočne naučili a ich odborné schopnosti vyjadriť pomocou výsledkov vzdelávania.

Pre konkrétnu ukážku kódovania JVV boli v tomto dokumente zvolené tri kvalifikácie, ktorých tvorba JVV je podrobne rozpracovaná v Príručke na tvorbu hodnotiacich manuálov. Z týchto troch kvalifikácií sú dve kvalifikácie barman a tréner koní zaradené do tretej kvalifikačnej úrovne v SKKR a v EKR. Z toho dôvodu sa dá predpokladať, že požiadavky na odborné schopnosti jedincov vykonávajúcich svoje zamestnanie v týchto kvalifikáciách sú porovnateľné. JVV a VV nám poskytujú jasný obraz o vedomostiach, zručnostiach a kompetenciách zamestnancov danej kvalifikácie a tiež aj pre porovnanie s kvalifikáciami z iných krajín EÚ. VV vypovedajú a majú nadväznosť na výkon pracovných činností v povolaniach zodpovedajúcich daným kvalifikáciám, v našom prípade barman a tréner koní. V Tabuľke 21 je pomocou kódov uvedený prehľad štruktúry, skladby a počtu VV, ktoré vyjadrujú vedomosti, zručnosti a kompetencie jedinca pre kvalifikácie barman a tréner koní.

Tabuľka 21 Prehľad štruktúry (skladby) a počtu vedomostí, zručností a kompetencií vybraných kvalifikácií

Kvalifikácia	Vedomosti v		Zručnosti z		Kompetencie k
	všeobecné	odborné	kognitívne	praktické	zodpovednosť – samostatnosť – sociálne kompetencie
Barman spolu VV 28	2	11	1	9	2 – 1 – 2
Tréner koní spolu VV 22	1	8	2	7	1 – 2 – 1

Počet JVV tvoriacich kvalifikáciu

Prvé porovnanie, ktoré môžeme urobiť, je vzhľadom na počet JVV. V obidvoch prípadoch kvalifikáciu tvoria 3 JVV. Jeden z prístupov združovania vzdelávacích výstupov do JVV je prostredníctvom ich zoskupovania podľa **základných aktivít profilu zamestnania**, ku ktorému prispievajú, a to tak, že **vyberieme odbornú spôsobilosť/činnosť**, ktorá bude tvoriť základ pre vymedzenie jednotky.

Pri tvorbe JVV sa musia dodržiavať nasledujúce zásady:

- rozsah a obsah odborných vedomostí a zručností by mal zodpovedať pracovným činnostiam profesie alebo špecializácii povolania,
- jednotlivé spôsobilosti vyjadrené VV musia byť merateľné.

V kvalifikácii barman boli identifikované nasledujúce činnosti, na základe ktorých sme zoskupovali VV do JVV: Starostlivosť o prevádzku, Príprava miešaných nápojov a Obsluhovanie zákazníka.

V kvalifikácii tréner koní boli identifikované nasledujúce činnosti, na základe ktorých sme zoskupovali VV do JVV: Príprava koňa na jazdenie, Evidovanie a plánovanie organizácie tréningového výcviku

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

a Tréningový výcvik. Na 3. kvalifikačnej úrovni môžeme identifikovať vo vzdelávacích výstupoch pre tieto 2 kvalifikácie nasledovné spoločné charakteristiky odbornej spôsobilosti:

1. Vykonávanie komplexných rutinných postupov spojených:

- s prevádzkovou činnosťou alebo režimom,
- s určitou hmotnou zodpovednosťou,
- so zmyslovým zaťažením alebo s fyzickou námahou,
- s rizikom pracovného úrazu.

2. Vykonávanie opakovane kontrolovateľných postupov spojených:

- s administratívnymi pokynmi,
- s ekonomickými pravidlami,
- s hospodárskymi a technickými zásadami.

Počet VV tvoriacich JVV

Druhé kritérium porovnania sú VV. Z Tabuľky 21 vieme určiť celkový počet VV, ktoré tvoria predmetné kvalifikácie, ale aj štruktúru týchto VV. Vidíme, že kvalifikáciu barman tvorí spolu 28 VV a kvalifikáciu tréner koní len 22 VV. Tento rozdiel je viac ako 21 % v prospech kvalifikácie barman. Dá sa to vysvetliť tým, že výkon povolania barmana má širší záber činností ako povolanie tréner koní. Hlavné činnosti tohto povolania sa dajú zhrnúť do 2 kategórií: starostlivosť o kone a činnosti súvisiace so športovou prípravou koní. V povolaní barmana vieme identifikovať niekoľko tematicky ucelených spôsobilostí, opisujúcich jeden proces pomocou príslušných vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré sú základom pre vytvorenie JVV danej kvalifikácie a sú aj v legislatívnom súlade vzhľadom na príbuzné povolania, napr. barman – čašník, barman – pokladník, screen barman, barman someliér, barista.

Skladba VV tvoriacich JVV

Tretím kritériom porovnávania je komparácia vzhľadom na skladbu VV. Z tabuľky 21 vieme vyčítať zastúpenie VV a vidíme, že v oboch kvalifikáciách je kladený dôraz na odborné vedomosti a praktické zručnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že počet VV nie je rovnaký, v porovnávaných kvalifikáciách je adekvátnejšie vyjadriť vypovedajúcu hodnotu v %. V kvalifikácii barman viac ako 39 % VV interpretuje odborné vedomosti jedinca a v kvalifikácii tréner koní je to približne 36,4 %. V kvalifikácii barman praktické zručnosti vyjadruje 32,1 % VV a v kvalifikácii tréner koní je to 31,8 %. Odchýlky v porovnávaných hodnotách nie sú štatisticky významné. V oboch kvalifikáciách sú zastúpené aj kognitívne zručnosti, u trénera koní sú vyjadrené 2 VV a u barmana 1 VV. Kognitívne zručnosti definujú schopnosti, ktoré tiež nazývame mentálne schopnosti, ako je napríklad pozornosť, vnímanie či flexibilita, a tie jedincovi umožňujú spracovať všetko, čo ho obklopuje, a vytvoriť si primeranú reakciu na vnemy z prostredia. Tieto mentálne schopnosti, pomáhajú pri výkone zamestnania pochopiť, čo je vnímané, a vytvárať myšlienky prostredníctvom pozorovania životného prostredia a javov a tieto zručnosti pri tréningu koní sú nevyhnutné a potrebnéjšie ako pri výkone zamestnania barman. V oboch kvalifikáciách sú zastúpené VV interpretujúce zodpovednosť a

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

SIOV
štátny inštitút
odborného
vzdelávania

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

samostatnosť jedinca a sociálne kompetencie, ktoré prevažujú pri kvalifikácii barman, kde si to zamestnanie vyžaduje. Naopak pri trénerovi koní sa vyžaduje väčšia samostatnosť ako u barmana.

3 POSTUP A KRITÉRIÁ HODNOTENIA JEDNOTIEK VZDELÁVACÍCH VÝSTUPOV NA SKÚŠKE NA OVERENIE KVALIFIKÁCIE

3.1 Úvod do problematiky

V tomto texte sú zhrnuté najdôležitejšie informácie, ktoré už čiastočne boli uvedené v *Manuáli na tvorbu a používanie jednotiek vzdelávacích výstupov* (ďalej ako Manuál), ale v rôznych kapitolách. Vzhľadom na skutočnosť, že Manuál pristupuje k tvorbe jednotiek vzdelávacích výstupov (ďalej ako JVV) cez vzdelávacie výstupy (ďalej ako VV), veľká časť tohto dokumentu je venovaná práve VV, ich formulovaniu, využitiu a hodnoteniu, ale hlavne návodu ako postupovať pri tvorbe JVV. 4. kapitola, Manuálu, ktorá je venovaná metódam a nástrojom hodnotenia, obsahuje postupy a kritériá hodnotenia VV, ale čiastočne aj JVV, a z toho dôvodu sa môže stať, že čitateľ nevenuje dostatočnú pozornosť argumentom zameraným práve na hodnotenie JVV. Hlavnou úlohou Manuálu, tak ako je to uvedené aj v názve, je najefektívnejšie opísať postup pri vytváraní JVV a uviesť konkrétne ukážky fragmentácie kvalifikácie na jej časti, teda JVV.

Kapitola prináša návrh hodnotenia JVV, ktoré metódy a nástroje hodnotenia sú vhodné na hodnotenie JVV a tiež zdôvodnenie, prečo je to tak.

Dokument chce poukázať aj na európsky program v oblasti zručností, ktorý bol prijatý Európskou komisiou v novembri 2020 a očakáva sa, že členské krajiny EÚ budú odporúčania z tohto programu implementovať vo svojej krajine a v relevantných dokumentoch. Program **Pakt pre zručnosti** stanovuje ambiciózne ciele zamerané na zvyšovanie úrovne zručností a nadobúdanie nových zručností hlavne v oblastiach – **zručnosti pre potreby zelenej a digitálnej transformácie**. Je nám známe, že karty kvalifikácie (ďalej ako KK) v NSK potrebujú aktualizáciu, ale to nie je cieľom NP SOK. Cieľom tohto projektu je okrem iného tvorba JVV a práve do hodnotiacich oblastí JVV vieme zahrnúť aj požiadavky ekologického charakteru, ochrany životného prostredia, rozvoj ekologických technológií vrátane digitálnych technológií alebo gramotností, ako napr. počítačovú a pod., a to bez toho, aby sme robili zmeny napr. v KK.

3.2 Čo predchádzalo JVV

Kým sa prepracujeme k postupu **hodnotenia JVV**, považujeme za potrebné vrátiť sa k niektorým pojmom ako Európsky kvalifikačný rámec, Národná sústava kvalifikácií a Slovenský kvalifikačný rámec.

Rýchly rozvoj technológií, zmeny v deľbe práce, rozvoj nových tovarov a služieb, globalizácia a s ňou súvisiace transfery jednotlivých výrobných odvetví medzi krajinami znamenajú, že získané poznatky

nemôžu stagnovať, že je potrebné neustále ich rozvíjať a dopĺňať. Iba tak sa vytvára a udržiava kvalifikácia jedinca, ktorá je potrebná pre úspešné uplatnenie sa na trhu práce.

Európsky kvalifikačný rámec je jednotná 8-úrovňová stupnica, ktorá slúži na prepojenie národných kvalifikačných rámcov/systémov alebo na priradenie všetkých kvalifikácií. Spoločný európsky referenčný metarámec EKR funguje ako akási prekladová pomôcka napomáhajúca tomu, aby boli kvalifikácie prehľadné a zrozumiteľné naprieč rôznymi krajinami a systémami v Európe. EKR bol vytvorený hlavne z toho dôvodu, aby porovnávanie kvalifikácií a vzdelávacie výstupy **na konci určitého programu vzdelávania** boli vo všetkých krajinách EÚ transparentné. Každý členský štát EÚ mal za úlohu klasifikovať každú zo svojich kvalifikácií a priradiť ju do jednej z týchto ôsmich úrovní. Cieľom bolo, aby zamestnávateľia v európskych krajinách mali záruky, že ak je určitá kvalifikácia na určitej úrovni, znamená to, že jej držiteľ spĺňa určitú spoločnú normu (EKR) bez ohľadu na to, z ktorej členskej krajiny pochádza.

V tomto dokumente už boli opísané nástroje NSK a SKKR a vieme, že prinášajú lepšiu prehľadnosť kvalifikácií v SR a prostredníctvom sektorových expertných skupín posilňujú spoluprácu medzi trhom práce a vzdelávaním z hľadiska identifikácie vzdelávacích potrieb. V tejto súvislosti SKKR nerozlišuje medzi kvalifikáciami dosiahnutými formálnym vzdelávaním (všeobecným, odborným, akademickým) a neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa, ale umožňuje porovnanie úrovní kvalifikácií **porovnaním úrovní vzdelávacích výstupov**. Pri zavádzaní Európskeho kvalifikačného rámca v roku 2008 a následnej implementácii národných kvalifikačných rámcov v jednotlivých členských krajinách zohrali kľúčovú úlohu práve **vzdelávacie výstupy**. Je to po prvýkrát, keď sa porovnávali výsledky vzdelávania a nie vzdelávacie cesty (ktorými sa tieto výsledky dosiahli). výsledky vzdelávania merajú pomocou VV. Každá kvalifikácia zahrnutá do NSK je opísaná merateľnými a hodnotiteľnými **vzdelávacími výstupmi**. VV zohrali dôležitú úlohu pri určovaní toho, čo má jedinec na konci vzdelávacieho obdobia vedieť, aby získal danú kvalifikáciu a aby táto kvalifikácia bolo porovnateľná vo všetkých členských štátoch EÚ. Tu sa úloha VV končí.

3.3 Metódy a nástroje hodnotenia JVV

Pri povolání, na výkon ktorého je potrebná určitá kvalifikácia, už VV nemôžu zohrávať hlavnú rolu. Prečo? Pretože nie je postačujúce, aby jedinec **mal len samostatné VV**. To znamená, že nestačí aby napr. pilčík vedel len naštartovať ručnú motorovú pílu, pretože tento jeden VV nie je časť kvalifikácie (JVV). Na opakované a správne vykonávanie pracovnej činnosti je už potrebná **skupina VV**, z ktorých dokážeme sformulovať jednotku potrebnú na prácu. **Vzdelávacie výstupy zoskupujeme** nie náhodne, ale **cielene** tak, aby **vytvárali** zmysluplný **produkt, službu, proces**. Hovoríme, že jednotlivec má **odbornú spôsobilosť**, ktorá sa skladá z odborných zručností a všeobecných kompetencií. Kvalifikáciu pomocou vytvorených JVV delíme na menšie časti, ktoré sa dajú samostatne vykonávať a hodnotiť a pri tom exaktne vieme povedať, že táto časť patrí do danej kvalifikácie, že je súčasťou daného povolania. Ak jedinec nemal možnosť získať kvalifikáciu formálnym vzdelávaním, ale počas svojho aktívneho

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

pracovného života vykonával rôzne pracovné činnosti a získaval odbornú spôsobilosť, potom jeho **prácou nadobudnuté JVV** môžeme overiť alebo ohodnotiť. Nebudeme hodnotiť už VV, tie by sme hodnotili pri získavaní kvalifikácie formálnym vzdelávaním, **ale budeme hodnotiť JVV**.

Čo je jednotka vzdelávacích výstupov? Je to produkt, služba, postupnosť krokov, a teda hodnotíme napr. **finálny produkt** ako výsledok určitej pracovnej činnosti. Tento produkt hodnotíme ako celok, nie po častiach, nie pomocou VV. Ak jedinec dokáže vytvoriť pracovnou činnosťou finálny produkt, tak nadobudol časť predmetnej kvalifikácie, do ktorej produkt spadá. Pretože jedinec nadobúdala JVV pri aktívnej pracovnej činnosti, je potrebné si uvedomiť, že vo väčšine prípadov získaval zručnosti, teda do praxe aplikované vedomosti a z toho dôvodu je dôležité hodnotiť takto nadobudnutú odbornú spôsobilosť – **praktickou skúškou**, nie je potrebné sa zamerať len na hodnotenie samotných vedomostí, ale **ich aplikáciu**. Preto pri hodnotení JVV budeme najčastejšie využívať **metódu hodnotenia - praktické skúšanie** – jednotlivci vykonávajú praktickú činnosť. Je to najvhodnejšia metóda na preskúšanie spôsobov zručností, ktoré sa týkajú praktického výkonu, kde jednotlivec musí **preukázať praktickú výkonnosť pri plnení uloženej úlohy**. Tu sa však môžu ďalej špecifikovať jednotlivé nástroje hodnotenia. Najvhodnejšie sú – napr. praktické predvedenie s ústnou odpoveďou alebo praktická ukážka s ústnym vysvetlením.

Praktické predvedenie - príklady možností kombinácií nástrojov jednotlivých metód

Pri overovaní praktickej demonštrácie/predvedenia uchádzač preukazuje **určitú činnosť**. Hodnotí sa buď priebeh prezentovanej činnosti, alebo priamo jej produkt alebo iný výsledok, alebo jeho parametre alebo vlastnosti špecifikované v hodnotiacom kritériu, ale najlepšie oboje. Pojem „**praktický**“ neznamena len „manuálny“ alebo „manuál“ – môže to znamenať napríklad kontrolu určitého výstupu, identifikáciu a posúdenie určitých parametrov, výber určitých nástrojov alebo postupov atď. Tento nástroj hodnotenia zahŕňa aj ústnu komunikáciu, ktorá môže mať podobu napríklad rozhovoru so zákazníkom, jednanie so zákazníkom, obsluhu zákazníka, telefonický hovor s obchodným partnerom. Podobne za praktické predvedenie považujeme, ak uchádzač vykonáva odbornú činnosť písomne, napr. písomné zaznamenávanie nameraných hodnôt, písanie úradného listu, zostavenie špecifického technologického postupu, t. j. hodnotenie skutočných odborných činností.

Predvedenie špecifikovaných činností sa môže vykonať aj ich **simuláciou**, čo môže výrazne znížiť náklady vynaložené na adekvátne zabezpečenie skúšky. Technické činnosti je možné simulovať pomocou počítača alebo iných zariadení. Aktivity založené na interpersonálnej komunikácii je možné simulovať pomocou živých akčných scén.

Praktické demonštrácie môžu byť aj **výberom podľa obrázkov** alebo modelov reprezentujúcich realitu, hodnotením týchto modelov, návrhmi na ich úpravu, ich použitie či využitie pri pracovnej činnosti. Z hľadiska účinnosti celého hodnotiaceho procesu je žiaduce, aby sa jednotlivé demonštračné činnosti stanovené pre viaceré spôsobilosti zostavili do jedného procesu, ktorý povedie k určitému finálnemu výsledku, produktu – k JVV.

Výsledkom praktického predvedenia môže byť napríklad výrobok, na jeho správny vytvorený tvar, rozmery, povrch, farba a prípadne ďalšie vlastnosti, ako je teplota, chuť, vláčnosť, tvrdosť, mäkkosť, je potrebné ovládať niekoľko odborných zručností. Tieto zručnosti sa nemôžu hodnotiť každá samostatne, pretože ich splnenie je zaručené práve tým, že výsledný produkt spĺňa kritériá hodnotenia všetkých týchto zručností. Rovnako by sme postupovali, keby pri predvážaní išlo o **návrh alebo technologický postup**. Tu sa kladie dôraz na správne určenie jednotlivých operácií, ich postupnosti, prípadne výber potrebného vybavenia, nástrojov, materiálov a podobne. Pri takomto praktickom predvedení musí uchádzač disponovať viacerými zručnosťami a opäť platí, že tieto zručnosti nebudú hodnotené samostatne, pretože ich správne predvedenie je zaručené práve tým, že správne navrhnutý technologický postup preukázateľne zahŕňa dodržiavanie požiadaviek týchto všetkých zručností.

Podobnú úlohu môže zohrávať komplexne koncipovaný a správne zostavený návrh rozpočtu, jednoduchý produkt, počítačový program, atď. Vhodným doplnkom v tomto prípade je ústna obhajoba. Metódou hodnotenia je potom kombinácia **praktického skúšania s ústnou metódou (možné nástroje hodnotenia: praktické predvedenie s ústnou obhajobou)**.

Ak je použitá ako metóda hodnotenia písomné hodnotenie a ústne hodnotenie, je potrebné vysvetlenie tejto kombinácie. Test na skúške nemôže byť jediným spôsobom overenia príslušnej kvalifikácie, t. j. musí sa v rámci skúšky kombinovať s inou metódou hodnotenia.

Niektoré odborné spôsobilosti zamerané na prácu so strojmi sa nedajú overiť praktickým predvedením, pretože z bezpečnostných alebo iných dôvodov nemôže byť uchádzačom dovolené vykonávať takúto činnosť. Uchádzačov je však možné hodnotiť v prostredí prevádzky týchto zariadení tak, že dostanú otázky týkajúce sa prevádzky zariadenia, nastavenia parametrov, vysvetlenia prevádzky zariadenia, posúdenia priebehu a výsledkov procesu, hodnôt monitorovaných parametrov, kvality výrobkov, spôsobu reakcie na rôzne stavy atď. V týchto prípadoch ide o ústnu metódu a nástrojom hodnotenia je **ústne vysvetlenie v reálnej premávke**.

Hodnotiacim nástrojom, ktorý sa bude najčastejšie uplatňovať pri hodnotení JVV, je **praktické skúšanie** – zisťuje predovšetkým kompetencie a zručnosti uchádzačov v kognitívnej, manuálnej a experimentálnej činnosti, ich schopnosti aplikovať teoretické vedomosti v praktických činnostiach. Jednotlivci preukazujú zručnosti – kognitívne alebo praktické. Preveruje sa ich zodpovednosť, samostatnosť a sociálna spôsobilosť. Ústna autentifikácia – ústna metóda - sa používa hlavne pri overovaní vedomostí. Pri JVV sú však spôsobilosti definované hlavne zručnosťami a kompetenciami jednotlivca a **vedomosť je okrajová**, a preto ústne hodnotenie musí byť len ďalšou metódou hodnotenia, vždy kombinovanou s inou metódou hodnotenia.

3.4 Podmienky na tvorbu JVV

JVV¹ je určitou súčasťou kvalifikácie. Skladá sa, ak je to možné, z komplexného súboru vedomostí, zručností a kompetencií a vieme ju hodnotiť a uznávať. Hovorí nám o činnostiach príslušnej kvalifikácie, o tom, aké výsledky vzdelávania sa očakávajú a ako sa tieto výsledky overia a vyhodnotia. **Má teda charakter štandardu.** Jednotky sa môžu zhromažďovať podľa požiadaviek na dosiahnutie určitej kvalifikácie. To znamená, že kvalifikácia pozostáva z viacerých jednotiek. **Každá jednotka má svoju váhu v kvalifikácii (tú určí tvorca konkrétneho HM)** a túto skutočnosť je potrebné rešpektovať, brať do úvahy pri celkovom hodnotení na skúške na overenie kvalifikácie.

Relatívna váha JVV sa vzhľadom na kvalifikáciu určuje podľa týchto **kritérií** alebo **ich kombinácie**:

- relatívna dôležitosť VV, ktoré tvoria jednotku, pre účasť na trhu práce, pre napredovanie k iným kvalifikačným úrovniam alebo pre sociálnu integráciu,
- zložitosť, rozsah a objem vzdelávacích výstupov v jednotke,
- úsilie, ktoré vzdelávajúca sa osoba musí vynaložiť na dosiahnutie vedomostí, zručností a kompetencií požadovaných pre danú jednotku.

V NSK sú zaradené aj kvalifikácie získané v systéme formálneho vzdelávania. Z toho dôvodu je aj celá 4. kapitola Manuálu vypracovaná vzhľadom na túto skutočnosť.

V dokumente sme v súvislosti s efektívnym zhlukovaním VV, tvorbou JVV, už podrobnejšie písali o podmienkach:

- uplatniteľnosti,
- preskúšateľnosti,
- vzdelávateľnosti.

Ako súvisí podmienka **uplatniteľnosti** s hodnotením vytvorených JVV? Tak, že vytvorená JVV musí **byť ucelená jednotka**, ktorá zodpovedá delbe práce, môže byť samostatne uplatniteľná a tiež sa môže stať, že je to prierezová jednotka, ktorá sa opakuje v rámci viacerých kvalifikácií alebo povolání. Čo pre nás vyplýva z podmienky **preskúšateľnosti**? Fakt, že pri tvorbe JVV musíme brať do úvahy všetky nasledujúce skutočnosti:

- JVV je vytvorená tak, aby sme vedeli zabezpečiť všetky materiálno-technické podmienky nutné pre úspešné vykonanie skúšky. Sú bežné dosiahnuteľné, nie sú neúnosne predražené a neprinášajú príliš veľké riziko ohrozenia zdravia alebo života.

¹ Jednotka vzdelávacích výstupov je zložka kvalifikácie pozostávajúca zo súvislého súboru vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré možno samostatne posudzovať a potvrdzovať. V jednotke vzdelávacích výstupov sa zoskupujú vzdelávacie výstupy na základe určitého prístupu, napr. podľa pracovných oblastí spôsobilostí, činností, produktov alebo služieb. Je určená na uľahčenie prenosu, uznávania a zhromažďovania výsledkov vzdelávania a učenia sa u osôb, ktoré sa usilujú získať kvalifikáciu.

Teda nevytvárame také JVV, pre ktoré **nevieme** na skúške zabezpečiť napr. potrebné zariadenie, prístroje a pod.

- JVV vytvoríme tak, aby nebola príliš široká a skúška netrvala neúnosne dlho alebo ju nebudeme vedieť hodnotiť ako celok.
- Vytvorená jednotka musí byť jednoznačná a konkrétna, to znamená, že adekvátne identifikuje činnosť/činnosti, produkt, službu alebo proces, a tak vieme jasne konkretizovať hodnotiace kritériá potrebné na exaktné hodnotenie JVV.

3.5 Prenositeľné alebo prierezové jednotky

Stupeň podrobnosti spôsobilostí a ich vzájomná ekvivalencia

Odborná spôsobilosť sa vyznačuje tým, že je zameraná na dosiahnutie požadovaného výsledku práce. Vo svojej formulácii by však nemala podrobne opisovať tento výsledok, ani by nemala určovať, ako sa preukáže spôsobilosť, pretože to už je funkcia hodnotiaceho kritéria.

Na druhej strane, najmä z dôvodu uznávania schopností nadobudnutých v rámci inej kvalifikácie, je **potrebné zabrániť, aby tie isté JVV**, mali odlišný význam pre rôzne kvalifikácie (napr. pekár, cukrár a pod.).

Dve spôsobilosti pre dve rôzne kvalifikácie **sa považujú za rovnocenné**, ak odborníci z príslušných kvalifikácií odpovedajú „áno“ na takto položenú otázku: „Ak uchádzač preukáže spôsobilosť uplatňovanú s použitím určitých zručností, metód, nástrojov, technológií a materiálov v jednej kvalifikácii, je veľmi pravdepodobné, že by preukázal túto spôsobilosť s použitím zručností, metód, nástrojov, technológií a materiálov zodpovedajúcich inej kvalifikácii? Môže byť pritom povolené určité odborné zaškolenie na pracovisku, ale nie špeciálny kurz alebo tréning. Alebo inými slovami povedané: **Ak niekto dokáže zvládnuť činnosť v rámci jednej kvalifikácie, na ktorú je potrebná určitá spôsobilosť, je veľmi pravdepodobné, že bude schopný zvládať aj činnosť v rámci druhej kvalifikácie, na ktorú je potrebná rovnaká spôsobilosť.** Potom JVV, ktorá je určená na základe tejto spôsobilosti, **sa nazýva prierezová**. Cieľom tvorby prierezových JVV je, aby rovnocenné spôsobilosti mohli byť uznateľné naprieč kvalifikáciami.

Prenositeľná JVV je tvorená z jednej spôsobilosti alebo zoskupenia spôsobilostí, ktoré sú schopnosťou vykonávať činnosť alebo viac činností vo väčšom počte pracovných jednotiek.

Pri formulovaní spôsobilostí je potrebné riadiť sa nasledujúcim pravidlom: Odborné spôsobilosti zahŕňajú dve zložky – činnosť a odbornosť.

Napríklad spôsobilosť pre inštaláciu potrubí vykurovacieho systému zahŕňa – „**činnosť**“: komponent zostavy predstavujúci zvládnutie postupov v montážnych činnostiach a – „**odbornú**“ zložku potrubia vykurovacieho systému, ich prvky a komponenty, ich funkcie a parametre. Ak osoba riadi činnosť v rámci jednej kvalifikácie, na ktorú je potrebná určitá spôsobilosť, je veľmi pravdepodobné, že bude

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

schopná s takouto spôsobilosťou riadiť činnosť v rámci druhej kvalifikácie. Na druhej strane, odborné spôsobilosti nemožno stanoviť príliš všeobecne, nebolo by zrejmé, že sa na ne odborne zameriava. Kompetencie preto nemožno formulovať napríklad ako „výber materiálu“, ale napr. ako „výber kovového materiálu“. Stanovenie hodnotiacich kritérií znamená určiť pre každú jednotlivú spôsobilosť čo a ako by mal uchádzač absolvovať na skúške, aby sa určilo, či má príslušnú spôsobilosť.

3.6 Jednotky vzdelávacích výstupov a BOZP

Sformulovanie spôsobilosti samej o sebe zameranej len na dodržiavanie zásad BOZP, a teda **JVV vytvorená len na dodržiavanie zásad BOZP** by sa mala uvádzať len v tom prípade, **ak sa týka kvalifikačnej normy**. To znamená len v tých prípadoch, keď sa držiteľ kvalifikácie musí riadiť dodržiavaním zásad BOZP a vyžaduje si to určité špecifické znalosti a zručnosti v dôsledku rizík BOZP na príslušných pracoviskách. Teda **JVV zameranú len na dodržiavanie BOZP vytvárame veľmi zriedka**.

Spôsobilosť zameraná na dodržiavanie zásad BOZP by nemala byť relevantná pre tvorbu JVV, pretože nezodpovedá podmienke, že táto spôsobilosť tvorí časť kvalifikácie. Dodržiavanie zásad BOZP je skoro vždy priamo zapojené do pracovných činností, to znamená, že vo všeobecnosti pri každej pracovnej činnosti je nevyhnutné dodržiavanie zásad BOZP. Overenie zručností a znalostí v oblasti BOZP sa môže zahrnúť aj do pokynov na vykonávanie skúšky (napr. že pri posudzovaní sa musí zohľadniť súlad so zásadami BOZP, bezpečná výkonnosť všetkých operácií atď.). Ak **JVV obsahuje činnosť**, ktorej **výsledkom je produkt, proces alebo služba**, tak **pri tvorbe tohto produktu alebo služby je potrebné, aby uchádzač dodržiaval všetky bezpečnostné opatrenia. Pri hodnotení JVV dbáme na to, aby všetky ochranné pomôcky potrebné na výkon práce boli správne a precízne použité. Do hodnotenia JVV sa započítava čistota pracovného miesta a okolia, ako aj bezpečné používanie náradia, zariadenia a prístrojov potrebných na prípravu finálneho produktu danej JVV alebo zabezpečenia procesu či služby.** Ak je JVV vytvorená tak, že je potrebné využitie polotovarov, chemikálií alebo iných substancií, potom pri hodnotení sa kladie veľký dôraz na bezpečné zaobchádzanie, využívanie a uloženie týchto substancií.

3.7 Hodnotiace kritériá

Stanoviť hodnotiace kritériá znamená určiť pre každú jednotlivú spôsobilosť čo a ako by mal uchádzač na skúške splniť, aby sa **jednoznačne dalo určiť, či má príslušnú spôsobilosť**. Kritériá musia byť natoľko **konkrétne**, aby rôzni skúšajúci dospeli k porovnateľným výsledkom hodnotenia výkonov jednotlivca, aby sa zabezpečila objektivita a spravodlivosť hodnotenia. Pri formulovaní hodnotiacich kritérií sa musia **dodržiavať nasledovné pravidlá**:

- Hodnotiace kritériá musia byť **formulované exaktne**, aby bolo možné jednoznačne rozhodnúť, či skúšaný jedinec má alebo nemá overenú spôsobilosť. Kritérium nemôže umožňovať viac možných

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

výkladov/vysvetlení, musí sa dať overiť a uplatňovať v každom hodnotení čo najrovnomernejšie, aby sa neumožnili výraznejšie rozdiely v nárokoch na skúšaných.

- Kritériá musia byť **formulované zrozumiteľne**, aby boli jasné pre skúšaných, ale aj pre skúšajúcich.
- Kritériá musia byť formulované tak, aby bolo možné jednoznačne vyjadriť, či osoba, ktorá je hodnotená, **splnila** dané kritérium alebo ho **nesplnila**.
- Kritériá sa môžu zamerať tak **na proces**, t. j. na overenie toho, ako skúšaná osoba vykonáva pridelenú úlohu, ako aj **na výsledok**, t. j. na overenie toho, čo skúšaná osoba urobila, vykonala alebo vytvorila.
- Je dôležité, aby boli hodnotiace kritériá na skúške **uskutočniteľné**. Ak je spôsobilosť zameraná na vykonávanie činnosti, aspoň jedno z hodnotiacich kritérií musí overovať **praktické preukázanie** tejto činnosti alebo jej časti. Výnimku môžeme urobiť len v prípade, ak to nie je možné z technických, bezpečnostných alebo iných podobných dôvodov.
- Hodnotiace kritérium musí byť formulované tak, aby text kritéria neobsahoval, neuvádzal ani nenaznačoval správne odpovede.

Stupeň presnosti hodnotiacich kritérií

Stupeň presnosti hodnotiacich kritérií vyplýva z vyššie uvedených pravidiel:

- Ak je hodnotiace kritérium zamerané **na proces**, je nutné rozhodnúť, či je pre hodnotenie úspešného zvládnutia potrebné tento proces bližšie špecifikovať alebo spresniť jednotlivými úlohami. Je nutné zvážiť priebeh, parametre, tiež dokumentáciu a predpísané normy, ktoré by mal uchádzač dodržiavať, pre úspešný priebeh procesu.
- Ak je kritérium zamerané **na výsledok (výrobok)**, je nutné rozhodnúť, či je užitočné/účelné pre úspešné vytvorenie produktu bližšie ho spresniť, napr. charakterizovať jeho vlastnosti, určiť parametre, uviesť povolené odchýlky, označenie normy a pod. Je potrebné dbať na to, aby to neboli parametre, odchýlky, normy, ktoré podliehajú príliš častým zmenám, ktoré si vyžadujú príliš časté revízie hodnotiacich štandardov. Spresňujúce údaje by sa mali formulovať tak, aby neovplyvnili výsledné hodnotenie.
- Pri formulovaní hodnotiacich kritérií je potrebné si uvedomiť, že kompetencie jednotlivca sa nehodnotia samostatne, ale aplikovane v kritériách hodnotenia. Sociálne kompetencie sú však explicitne stanovené v Národnej sústave povolání pre jednotlivé povolania a odtiaľ môžeme vychádzať a integrovať tieto požiadavky do hodnotiacich kritérií.
- Pokiaľ ide o obsah, v hodnotiacich kritériách je potrebné primerane zohľadniť problematiku BOZP. To znamená stanoviť hodnotiace kritériá tak, aby súlad so zásadami BOZP bol súčasťou skúšky v pomere k rizikám, ktoré predstavujú jednotlivé činnosti.

3.8 Hodnotenie jednotiek vzdelávacích výstupov

Jednotky vzdelávacích výstupov sú **nástrojom prenositeľnosti a uznávania výsledkov vzdelávania** dosiahnutých v rôznych prostrediach. Uchádzač ich preto môže získať rôznymi spôsobmi, najčastejšie prostredníctvom neformálneho a informálneho vzdelávania, doma aj v zahraničí. Ako už bolo

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

spomenuté, **JVV tvoria časť kvalifikácie** a **JVV v danej kvalifikácii majú určitú váhu**, ktorá je najčastejšie **určená na základe dôležitosti pracovných činností**, ktoré JVJ definujú.

Hodnotenie JVJ budeme najčastejšie vykonávať praktickým skúšaním, uchádzači vykonávajú praktickú činnosť, preukazujú určitú spôsobilosť spôsobom praktickej prezentácie. Hodnotí sa buď priebeh predvádzania činnosti, alebo priamo výrobok či výsledok činnosti. Zdôrazňujeme, že **sa nehodnotia VV**, ale **finálny výsledok činnosti**, ktorý môže byť **vo forme produktu, služby alebo procesu**.

Pri hodnotení JVJ postupujeme tak, že JVJ rozdelíme obyčajne na 4 oblasti, ale ak si to kvalifikácia vyžaduje, tak to môže byť aj viac oblastí, ale nikdy nie menej. Štyri oblasti sú nutnou podmienkou, aby boli efektívne, jednoznačne a objektívne zhodnotené všetky hodnotiace kritériá.

Návrh hodnotiacich oblastí JVJ na skúške na overenie kvalifikácie

1. Dodržiavať zásady BOZP, hygienu pri práci, ekologické aspekty

Ako už bolo v podkapitole 1.5 tohto textu spomenuté, súčasťou každej JVJ je aj dodržiavanie zásad BOZP alebo iných dôležitých noriem, ktoré sú pre predmetnú kvalifikáciu predpísané a pri výkone povolania, na ktoré je potrebná daná kvalifikácia, sa musia striktne dodržiavať, napr. dodržiavanie hygienických pravidiel a predpisov HACCP, ekologická manipulácia a pod. V tejto hodnotiacej oblasti je **priestor na zaradenie aj nových zručností**, ktoré sme spomínali v súvislosti s Paktom pre zručnosti, napr. **ekologické aspekty jednotlivých výrobkov podľa zamerania**, ale aj ďalšie.

Váha hodnotiacej oblasti – minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako 10 % z celkového hodnotenia danej JVJ. Ale pri niektorých kvalifikáciách to môže byť aj 25 % z celkového hodnotenia, a to vtedy, ak sa vykonávajú činnosti, pri ktorých sa vyžadujú špecifické opatrenia BOZP.

2. Správne manipulovať s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojami

Ako sme už niekoľkokrát spomenuli, pri overovaní kvalifikácie sa pri hodnotení JVJ kladie dôraz na praktické predvedenie, ktoré je skoro vždy spojené s používaním pracovných pomôcok, nástrojov či

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

prístrojov. Dôležitú oblasť hodnotenia JVV preto tvorí správny a vhodný výber zariadenia, ktoré sa bude používať pri praktickom predvedení, ale aj bezpečná práca s materiálom, efektívne a hospodárne zaobchádzanie so surovinami, materiálom a energiami. V tejto oblasti je tiež priestor na rozvoj a zaradenie nových zručností, napr. jazyková gramotnosť alebo počítačová gramotnosť.

Váha hodnotiacej oblasti – minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako 20 % z celkového hodnotenia danej JVV.

Pri niektorých kvalifikáciách môže byť minimálna váha aj väčšia, najmä ak JVV bude úzko súvisieť s činnosťou využívania a predvádzania zariadenia alebo stroja.

3. Kvalita produktu alebo služby alebo procesu

Táto hodnotiacia oblasť je najpodstatnejšia z celej JVV, hodnotíme tu finálny výrobok alebo službu, alebo výslednú hodnotu, ktorá bola určená na základe postupnosti krokov určitého technického postupu. Je potrebné v hodnotiacich kritériách myslieť na určenie odchýlky od presnej hodnoty finálneho produktu, ako aj na určenie parametrov výrobku a pod.

Váha hodnotiacej oblasti – minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako 25 % z celkového hodnotenia danej JVV. Pri niektorých kvalifikáciách to môže byť až 50 %.

4. Kvalita prezentácie výstupov, úplnosť predvedenia

Štvrtá hodnotiacia oblasť je zameraná na hodnotenie prezentácie vykonanej práce, v ktorej sa pri hodnotení kladie dôraz na jasné a správne formulovanie odpovedí, na odôvodnenie použitých pracovných techník a výber pomôcok, zariadenia, ako aj materiálu a surovín. Všetky otázky, prípadné odchýlky a nezrovnalosti sú jednoznačne vysvetlené, komunikácia je plynulá a na profesionálnej úrovni.

Váha hodnotiacej oblasti – minimálna váha tejto oblasti by nemala byť nižšia ako 15 % z celkového hodnotenia danej JVV.

V nasledujúcej Tabuľke 1 uvádzame príklad hodnotenia JVV na skúške na overenie kvalifikácie na všeobecnej úrovni s takto navrhnutým dizajnom: Prvý stĺpec udáva **hodnotiace oblasti**, ktorým sme sa podrobnejšie venovali, a ako bolo uvedené, týchto oblastí by nemalo byť menej ako štyri.

V druhom stĺpci Tabuľky 1 sú uvedené **hodnotiace kritériá/kritériá hodnotenia**. Tieto hodnotiace kritériá/kritériá hodnotenia sa budú nevyhnutne meniť v závislosti od spôsobilostí JVV. V Tabuľke 1 sú uvedené príklady možných hodnotiacich kritérií/kritérií hodnotenia, ktoré sa budú modifikovať.

Tretí stĺpec sme nazvali **priebežné hodnotenie**. Tento stĺpec je pomocný a slúži napr. na bodové alebo na percentuálne hodnotenie daného kritéria. Priebežné hodnotenie je potrebné navrhnúť dopredu, aby sa pri hodnotení JVV postupovalo transparentne a jednotne. Toto priebežné hodnotenie pomáha skúšobnej komisii jednoznačne určiť dosiahnutie váhy hodnotiacej oblasti.

Štvrtý stĺpec vyjadruje **váhu hodnotiacej oblasti**, o dôležitosti ktorej sme už písali vyššie.

Tabuľka 1 **Návrh hodnotenia JVV** na skúške na overenie kvalifikácie na všeobecnej úrovni spolu s návrhom dizajnu

Hodnotiace oblasti	Hodnotiace kritériá	Priebežné hodnotenie	Váha/ rozpätie v %	Celkové hodnotenie Splnil/nesplnil
Dodržiavať zásady BOZP, hygiena práce, ekologické aspekty jednotlivých výrobkov podľa zamerania	Správne a precízne použitie všetkých ochranných pomôcok		od 10% do 25%	
	Čistota pracovného miesta a okolia			
	Bezpečné uloženie všetkých použitých substancií na miesto			
	Správnosť, úplnosť a rýchlosť kontroly			
	Dodržiavanie zákonov a noriem ochrany životného prostredia			
Správne manipulovať s príslušnými materiálmi, chemikáliami, pomôckami, nástrojmi, prístrojmi a strojmi	Správne a profesionálne použitie všetkých prístrojov/zariadení/pomôcok/nástrojov/IT technológií, jazykové kompetencie		20%	
	Správne vykonanie výberu surovín, polotovarov a výrobkov, voľba vhodnej metódy na kontrolu		25%	
	Efektívne hospodárenie so surovinami, materiálmi a energiami			
	Racionálne využívanie energie a materiálov			
	Správna, úplná a účinná príprava materiálu/nástrojov...			
	Úplnosť vypracovaného záznamu			

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

	Zručnosť, presnosť a rýchlosť práce s prístrojom/nástrojom/chemikáliami/...			
	Hospodárne/efektívne využitie času a materiálu			
	Správne používanie prístrojov a náradia pri príprave finálneho produktu/výrobku			
Kvalita produktu/služby/ procesu	Odchýlka od presnej hodnoty najviac o +/- 2% finálneho výrobku/výslednej hodnoty/technického postupu		25%	
	Dodržanie stanoveného času na finálny produkt/efektívna organizácia práce na pracovisku		50%	
	Správna konzistencia/farba/vôňa... výsledného produktu			
	Rýchlosť a správnosť obsluhy			
	Správnosť voľby funkcií pokladne, rýchlosť obsluhy			
	Správnosť, kvalita a rýchlosť odstránenia chyby/poruchy/nedostatku...			
	Správnosť, výstižnosť výsledku senzorického posúdenia a kvality produktu			
Kvalita prezentácie výstupov/ úplnosť predvedenia	Jasná formulácia všetkých odpovedí a reakcií		20%	
	Vecná správnosť a úplnosť vysvetlenia/predvedenia		25%	
	Správnosť voľby obalového materiálu, pevnosť a úspornosť zabalení			
	Jednoznačné vysvetlenie všetkých otázok, prípadných odchýlok/nezrovnalostí			

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

SIOV
štátny inštitút
odborného
vzdelávania

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

	Správne a bezpečné očistenie a odloženie všetkých prístrojov/nástrojov			
--	--	--	--	--

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“
www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

ZÁVER

Európsky kvalifikačný rámec slúži ako referenčný nástroj pre rôzne národné kvalifikačné sústavy a rámce v Európe. Vytvorením a prijatím SKKR a NSK v SR bolo naplnené Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 a tieto nástroje sú zárukou transparentnosti vedomostí, zručností a kompetencií a uľahčujú pracovnú mobilitu na úrovni SR, ako aj na medzinárodnej úrovni. SKKR je prostriedok, ktorý na základe vopred stanovených kritérií priradzuje určitú úroveň jednotlivým kvalifikáciám, ktoré možno získať v SR, a tak sa národné kvalifikácie vďaka nemu stávajú zrozumiteľnejšie, porovnateľnejšie, prehľadnejšie a transparentnejšie aj v medzinárodnom meradle. Základy SKKR sú postavené na vzdelávacích výstupoch, ktoré sú formulované formou deskriptorov a informujú o schopnostiach jedinca. Vzdelávacie výstupy definujú súhrn vedomostí, zručností a kompetencií potrebných na nadobudnutie príslušnej kvalifikácie. Za najlepší spôsob prenosu VV sa považuje ich spojenie do jednotiek. Jednotky vzdelávacích výstupov sa viažu na obsah a štruktúru tej-ktorej odbornej kvalifikácie, pričom kvalifikácia v zásade obsahuje viaceré jednotky, resp. je tvorená celým súborom jednotiek. Jednotky vzdelávacích výstupov sú dôležitým nástrojom overovania konkrétnej kvalifikácie, a to tak z hľadiska transparentnosti, ako aj z hľadiska nastavenia praktickosti overovania vzdelávacích výstupov.

Pre každú odbornú kvalifikáciu, ktorá je zaradená do NSK, sa prideluje kód odbornej kvalifikácie s prihladením na jej odbornú spôsobilosť vo forme vedomostí, zručností a kompetencií. Každá kvalifikácia je priradená k jednej z ôsmich úrovní SKKR a tiež EKR a tým sa umožňuje jej porovnanie s kvalifikáciami aj na medzinárodnom trhu práce v EÚ. Vzhľadom na skutočnosť, že VV sa spájajú do JVV, v danej kvalifikácii vieme vytvoriť aj kód JVV tak, aby bol zrozumiteľne čitateľný na trhu práce. Kódovanie JVV, z ktorých sa skladajú jednotlivé kvalifikácie, zohľadňuje ich rozmanitosť, uľahčuje ich interpretáciu a porovnávanie medzi jednotlivými krajinami.

Medzinárodná klasifikácia ISCO-08 je štatistickou klasifikáciou zamestnaní, ktorá je zaužívaná a používaná na medzinárodnom trhu práce, na základe ktorej sú klasifikované zamestnania podľa odborných spôsobilostí kvalifikácie. Dokument prináša konkrétne príklady pre tri vybrané kvalifikácie spojenia ISCO-08 s kódmi JVV konkrétnej kvalifikácie.

Aktuálne a budúce potreby v oblasti zručností sa v rôznych odvetviach hospodárstva líšia. Vznikajú nové sektory alebo sa dramaticky tieto sektory menia, najmä z dôvodu technologického vývoja a globálnych zmien. Z toho dôvodu 1. júla 2020 Európska komisia predstavila **európsky program v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť**. Stanovujú sa v ňom ambiciózne kvantitatívne ciele zvyšovania úrovne zručností, zlepšovania existujúcich zručností a získavania nových zručností. Podniky potrebujú pracovníkov so zručnosťami, ktoré si treba osvojiť na zvládnutie zelenej a digitálnej transformácie. Veľký dôraz v európskom priestore odborných schopností je kladený na ochranu životného prostredia, globálne zmeny a nové technológie. Pri tvorbe kariet kvalifikácií, hodnotiacich a kvalifikačných štandardov nami vybraných kvalifikácií absentujú VV vyjadrujúce schopnosti z týchto vyššie uvedených oblastí, hlavne absentujú VV interpretujúce ochranu životného prostredia. Tak, ako sa počíta s aktualizáciou EKR, je potrebné myslieť na takúto

„Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje“

www.esf.gov.sk www.minedu.gov.sk

aktualizáciu aj v SR. **Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030** bola schválená vládou SR na svojom rokovaní dňa 24. 11. 2021. Jej úlohou je opatreniami reagovať na dynamicky sa meniaci trh práce, charakter práce v kontexte štvrtej priemyselnej revolúcie a systematických zmien v oblasti vzdelávania pre každého. Stratégie ČŽVaP sleduje spoločný cieľ všetkých občanov, a to nájsť vhodné riešenie pre komplexné výzvy rozvoja **v oblasti zručností** obyvateľov Slovenskej republiky, posilnenie ich kompetencií potrebných pre udržanie sa na trhu práce, ako aj podpory a rozvoja existujúcich vzdelávacích aktivít smerom na digitálne kompetencie, finančné, mediálne, ale aj základné gramotnosti pre rozvoj kľúčových a tzv. prenositeľných kompetencií dospelých. Na základe schválenej stratégie ČŽVaP sa pripravuje v najbližšom období novelizácia zákona o ČŽV.

Posledná časť metodického postupu prináša návod na postup hodnotenia JVV na skúške na overenie kvalifikácie, popisuje efektívnu voľbu kritérií hodnotenia a oblasti hodnotenia JVV. Sú uvedené metódy a nástroje hodnotenia, ktoré sú najvhodnejšie pre hodnotenie JVV.

ZÁKLADNÉ POJMY

Certifikácia vzdelávacích výstupov je štvrtá fáza procesu overovania, v ktorej sa úspešnému účastníkovi vydá písomné potvrdenie – osvedčenie o kvalifikácii/o overení kvalifikácie.

Deskriptor je opisný prvok, ktorý vyjadruje vzdelávacie výstupy vo vzťahu k vedomostiam, zručnostiam a kompetenciám, zodpovedajúci kvalifikácii na danej úrovni EKR/SKKR.

Dokumentácia vzdelávacích výstupov je druhá fáza procesu overovania, v ktorej sa zhromažďujú dôkazy o získaných vzdelávacích výstupoch budovaním portfólia žiadateľa.

Európsky kvalifikačný rámec je jednotná 8-úrovňová stupnica, ktorá slúži na prepojenie národných kvalifikačných rámcov/systémov alebo na priradenie všetkých kvalifikácií. Spoločný európsky referenčný metarámec funguje ako akási prekladová pomôcka napomáhajúca tomu, aby boli kvalifikácie prehľadné a zrozumiteľné naprieč rôznymi krajinami a systémami v Európe.

Fragmentácia kvalifikácie je proces, pri ktorom sa kvalifikácia delí na menšie časti, ktoré nazývame jednotky vzdelávacích výstupov.

Hodnotiaci štandard (HŠ) je súhrn kritérií, organizačných a metodických postupov, materiálnych, technických a priestorových predpokladov na overovanie a hodnotenie dosiahnutej odbornej spôsobilosti podľa ustanovených kvalifikačných štandardov.

Hodnotenie vzdelávacích výstupov je tretia fáza procesu overovania, v ktorej sa komplexne posudzujú a porovnávajú vzdelávacie výstupy uchádzača s hodnotiacim štandardom počas skúšky na overenie kvalifikácie.

Identifikácia vzdelávacích výstupov je prvá fáza procesu overovania, ktorá umožňuje žiadateľovi uvedomiť si vlastné nadobudnuté vedomosti, zručnosti a kompetencie získané v neformálnom vzdelávaní a informálnom učení sa.

Jednotka vzdelávacích výstupov (JVV) je zložka kvalifikácie pozostávajúca z komplexného súboru vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré je možné overiť, zoskupenie vzdelávacích výstupov na základe určitého prístupu, napr. podľa oblastí spôsobilostí, činností, produktov alebo služieb.

Kompetencia je preukázaná spôsobilosť použiť vedomosti, zručnosti a osobné, sociálne a/alebo metodologické schopnosti v pracovných alebo študijných situáciách a v odbornom a osobnom rozvoji.

Kvalifikačný štandard (KŠ) je súhrn vedomostí, zručností a kompetencií, ktoré sú potrebné na nadobudnutie príslušnej čiastočnej kvalifikácie alebo úplnej kvalifikácie.

Slovenský kvalifikačný rámec (SKKR) je nástroj na porovnávanie kvalifikácií prostredníctvom ich referencovania voči Európskemu kvalifikačnému rámcu a nástroj podporujúci ich prenos a uznávanie v európskom priestore.

Vedomosť je výsledok osvojenia, zhromažďovania a prispôsobovania informácií v priebehu vzdelávania alebo učenia sa. Je to súbor faktov, zásad, teórií a postupov, ktoré sa vzťahujú na oblasť štúdia a práce.

Vzdelávacie výstupy (VV) sú definované ako formulácie toho, čo učiaci sa vie, čomu rozumie a čo je schopný vykonávať po ukončení vzdelávacieho cyklu na základe nadobudnutých vedomostí, zručností a kompetencií.

Zručnosti sú spôsobilosti uplatňovať a aplikovať vedomosti a využívať know-how na zvládnutie rôznych úloh a riešenie problémov. V kontexte kvalifikácii sú zručnosti opísané ako kognitívne (napr. uplatnenie logického, kreatívneho alebo intuitívneho myslenia) a praktické (manuálna zručnosť, šikovnosť, pohotovosť a používanie metód, materiálov, prostriedkov, nástrojov a prístrojov).

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA	VÝZNAM SKRATKY
EKR	Európsky kvalifikačný rámec
ECVET	European Credit System for Vocational Education and Training/ Európsky systém kreditov v odbornom vzdelávaní
EQAVET	European Quality Assurance in Vocational Education and Training/ Európsky referenčný rámec zabezpečenia kvality
ESCO	European Skills, Competences, Qualifications and Occupations/ Európska klasifikácia zručností/kompetencií, kvalifikácií a povolání
EUROSTAT	European statistical office of the European Union/ Štatistický úrad Európskych spoločností
HŠ	hodnotiaci štandard
ILO	International Labour Organization/Medzinárodná organizácia práce
ISCO-08	The International standard classification of occupations/ Medzinárodná štandardná klasifikácia zamestnaní
JVV	jednotka vzdelávacích výstupov
KK	karta kvalifikácie
KŠ	kvalifikačný štandard
NP SOK	národný projekt Systém overovania kvalifikácií v Slovenskej republike
NSK	Národná sústava kvalifikácií
NSP	Národná sústava povolání
SKKR	Slovenský kvalifikačný rámec
SOK	systém overovania kvalifikácií
VV	vzdelávací výstup

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1	Stanovenie kvalifikačných úrovní	5
Tabuľka 2	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu barman	11
Tabuľka 3	Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií	11
Tabuľka 4	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu barman	12
Tabuľka 5	Vyjadrenie vzdelávacích výstupom počtom a ich triedenie do kategórií	12
Tabuľka 6	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu barman s názvom Obsluhovanie zákazníka	13
Tabuľka 7	Vyjadrenie vzdelávacích výstupom počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií	13
Tabuľka 8	Prehľad štruktúry a počtu vedomostí, zručností a kompetencií pre kvalifikáciu barman (celkom)	15
Tabuľka 9	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu triedič odpadov	16
Tabuľka 10	Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 1. JVV Triedenie odpadu kvalifikácie triedič odpadov	16
Tabuľka 11	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu triedič odpadov	17
Tabuľka 12	Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií pre 2. JVV Obsluhovanie triediacich zariadení kvalifikácie triedič odpadov	17
Tabuľka 13	Prehľad štruktúry a počtu vedomostí, zručností a kompetencií	20
Tabuľka 14	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu tréner koní	21
Tabuľka 15	Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií	21
Tabuľka 16	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu tréner koní	22
Tabuľka 17	Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií ...	22
Tabuľka 18	Príklad Jednotky vzdelávacích výstupov pre kvalifikáciu tréner koní	23
Tabuľka 19	Vyjadrenie vzdelávacích výstupov počtom a ich triedenie do kategórií a subkategórií ...	24
Tabuľka 20	Prehľad štruktúry a počtu vedomostí, zručností a kompetencií	26
Tabuľka 21	Prehľad štruktúry (skladby) a počtu vedomostí, zručností a kompetencií vybraných kvalifikácií	27

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1 Znázornenie VV pomocou kódov.....	8
Obrázok 2 Jednotka vzdelávacích výstupov a klasifikácia jej zložiek	10
Obrázok 3 Znázornenie kvalifikácie barman v ISCO a pomocou JVV	14
Obrázok 4 Znázornenie vzťahu ISCO zamestnania barman a kódov JVV pre kvalifikáciu barman	15
Obrázok 5 Znázornenie kvalifikácie triedič odpadov v ISCO a pomocou JVV	19
Obrázok 6 Znázornenie vzťahu ISCO zamestnania triedič odpadov a kódov JVV	19
Obrázok 7 Znázornenie kvalifikácie tréner koní v ISCO a pomocou JVV	25
Obrázok 8 Znázornenie vzťahu ISCO zamestnania tréner koní a kódov JVV pre kvalifikáciu tréner koní	25

ODPORÚČANÁ A POUŽITÁ LITERATÚRA

ŠIOV, 2013a. *Metodika na tvorbu Národného klasifikačného rámca v SR*. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania.

ŠIOV, 2013b. *Metodika na tvorbu Národnej sústavy kvalifikácií v SR*. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania.

ŠIOV, 2021a. *Metodika na tvorbu a využívanie Jednotiek vzdelávacích výstupov*. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania.

ŠIOV, 2015. *Priradovanie úrovní Slovenského kvalifikačného rámca*. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania.

ŠIOV, 2021b. *Príručka na tvorbu hodnotiacich manuálov*. Bratislava: Štátny inštitút odborného vzdelávania.

PRÍLOHA 1: Príklady kódovania JVV pre 24 kvalifikácií z jednotlivých sektorov národného hospodárstva (súbor MS Excel)